

di luce propria

ενέργεια, εξουσία κι εναντίωση

Η μπροσούρα παρουσιάστηκε τον Μάρτιο του 2022 τη δεύτερη μέρα του τριημέρου εκδηλώσεων ενάντια στην ενέργεια, την πράσινη ανάπτυξη και το σύστημα που την παράγει στο Αυτοδιαχειρόμενο στέκι άνω κάτω Πατησίων.

Αυτή η μπροσούρα γράφτηκε από συντρόφους στο Lecce της Ιταλίας στο πλαίσιο μιας διήμερης εκδήλωσης με τίτλο *“Τι είναι η ενέργεια και ποιόν εξυπηρετεί; Πως να εναντιωνόμαστε στην ενέργεια”*. Στο Lecce την περίοδο 2013-2019 είχαν δημιουργηθεί διαφορές εστίες αντίστασης ενάντια στο πρότζεκτ του TAP (Trans Adriatic Pipeline). Ο TAP είναι ένα αγωγός αερίου που μεταφέρει φυσικό αέριο από την Κασπία θάλασσα (Azerbaijan) μέχρι την Ευρώπη, περνώντας από την Ελλάδα, Αλβανία και Ιταλία. Συγκεκριμένα για την Ελλάδα, ο αγωγός ξεκινά κοντά στο χωριό Κήποι, στα σύνορα με την Τουρκία (όπου συνδέεται με τον ήδη υπάρχοντα αγωγό Trans Anatolian). Από εκεί κατευθύνεται προς την βόρεια Ελλάδα, διασχίζει την Αλβανία, και φτάνει τελικά στο Σαλέντο, στην Ιταλία περνώντας από την Αδριατική Θάλασσα.

Ο αγώνας ενάντια στο TAP στο Σαλέντο συσπείρωσε πολύ και διάφορο κόσμο και γέννησε πολύμορφες αντιστάσεις. Σημαντικό γεγονός είναι οι αντιδράσεις που δημιουργούνται μετέπειτα, από το άνοιγμα ενός εργοταξίου TAP στο San Basilio. Σε εκείνο το σημείο είναι προγραμματισμένο το χτίσιμο του τερματικού μηχανισμού υποδοχής του αγωγού προερχόμενο από την Αλβανία. Οι εργασίες προβλέπουν την καταστροφή και την μεταφορά χιλιάδων ελιών. Για να μην προχωρήσουν οι εργασίες, γίνονται οδοφράγματα και τοποθετούνται εμπόδια στο δρόμο για να δυσκολευτεί η πρόσβαση των εργατών και των μηχανημάτων στο εργοτάξιο. Γίνονται επίσης πορείες, μοιράσματα με υλικό αντιπληροφόρησης, καταλήψεις και κατασκηνώσεις κοντά στο εργοτάξιο, ανοιχτές συνελεύσεις στα χωριά που γινόντουσαν οι εργασίες μέχρι και σαμποτάζ μηχανημάτων. Γίνονται εκδηλώσεις και δημιουργούνται επαφές και σχέσεις με συντρόφους από άλλες χώρες που αγωνίζονταν εναντίον του TAP ή εναντίων άλλων μεγάλων καταστροφικών έργων (π.χ. NO TAV), ανταλλάζοντας εμπειρίες και ιστορίες αγώνα. Στο σήμερα, ο TAP νε μεν ολοκληρώθηκε όμως υπολείπεται, μην μπορώντας να καλύψει τις ανάγκες της Ευρώπης σε φυσικό αέριο που παραμένει εξαρτημένη από άλλες χώρες όπως η Ρωσία. Στο κέντρο των συζητήσεων μπαίνει η ερώτηση: *σε τι χρησιμεύει όλη αυτή η ενέργεια;*

Είναι για να καλύπτουμε τις “βασικές” μας ανάγκες για τις οποίες χρειαζόμαστε συνεχώς μεγαλύτερες ποσότητες ενεργείας ή είναι αυτή η κοινωνία του εμπορεύματος, του καταναλωτισμού, των πολέμων, της υπερ/παραπληροφόρησης και της ψηφιοποίησης που απαιτεί και ζητάει ενεργειακές επενδύσεις και καταστροφές στο όνομα του δικού μας και καλά συμφέροντος; Το να συνεχίσουμε να παράγουμε ενέργεια σημαίνει να συμμετέχουμε στη αναπαραγωγή και τροφοδότηση αυτής της Μεγάλης-μηχανής που είναι το Σύστημα/Κοινωνία. Στις μέρες μας συντελείται ένας πόλεμος αρκετά κοντά μας πίσω από τον οποίο κρύβεται ξεκάθαρα το ενεργειακό ζήτημα, γιατί εν τέλει η ενέργεια φέρνει τον πόλεμο. Σε εμάς μένει η απόφαση αν θέλουμε να συνεχίσουμε να τροφοδοτούμε αυτό το σύστημα ή αν αποφασίσουμε να βγάλουμε το καλώδιο από την πρίζα.

*Φίλες και φίλοι ενάντια στον ενεργειακό παροξυσμό
Αυτοδιαχειριζόμενο στέκι άνω κάτω Πατησίων*

Περιεχόμενα:

-σελ. 5

Εισαγωγή

-σελ. 8

Σε τι χρειάζεται η ενέργεια;

Finimondo, 31 Μαρτίου 2017

-σελ. 16

Κοινοτυπίες

Tilt n.2, 3 Απριλίου 2018

-σελ. 17

Ενέργεια και μυθοπλασία

Frangenti τεύχος 29, 3 Οκτωβρίου 2018

-σελ. 18

Ανανεώσιμη καταστροφή

Frangenti τεύχος 29, Οκτωβρίου 2018

-σελ. 20

Μονάδα μέτρησης

Tilt n.2, 3 Απριλίου 2018

-σελ. 21

Re-search

Frangenti τεύχος 29, 3 Οκτωβρίου 2018

-σελ. 22

Το ενδεδεχές μούδιασμα

Frangenti τεύχος 29, 3 Οκτωβρίου 2018

-σελ. 23

Ψηφιακή μετάβαση και κυριαρχία

Λ. Μπ.

-σελ. 27

Σπινθήρες, πάλι;

Tilt n.1, 9 Φεβρουαρίου 2019

-σελ. 28

Ο άνεμος να αλλάξει φορά

Avis de tempetes n. 6, 15 Ιουνίου 2018

-σελ. 34

Η ψυχή και οι μηχανικοί

Tilt n.2, 3 Απριλίου 2018

-σελ. 35

Ψάχνοντας την “οικολογία” στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Αυτοδιαχειριζόμενο στέκι άνω κάτω

Πατησίων

Καταληψίας τεύχος 4, καλοκαίρι 2020

Εισαγωγή

Για να λειτουργήσει η σύγχρονη κοινωνία – για να κινηθούν τα γρανάζια της, για να λειτουργούν τα πιεστήρια της και για να κρατηθούν οι οθόνες της ανοιχτές – χρειάζεται μια απάνθρωπη δύναμη. Μια δύναμη που όχι μόνο θα πρέπει να βρεθεί αλλά και πρέπει και να μετασηματιστεί και να συσσωρευτεί σε άπειρη ποσότητα για να επιτρέψει περαιτέρω βιομηχανική επέκταση.

Αυτοί που κατέχουν την πολιτική και οικονομική εξουσία πρέπει να ρουφήξουν κάθε κομμάτι ενέργειας από τον πλανήτη, που είναι πλέον παγιδευμένος στους χημικούς δεσμούς της ύλης, σε κάθε πόρο του: πυρηνικοί σταθμοί που εκμεταλλεύονται τη δύναμη των ατόμων, θερμικές εγκαταστάσεις που καίνε τόνους και τόνους φυσικού αερίου και πετρελαίου, ορυχεία που τρυπάνε και καταβροχθίζουν τη γη ψάχνοντας άνθρακα, τεράστιες εκτάσεις από φωτοβολταϊκά και ανεμογεννήτριες που συλλαμβάνουν φως και αέρα, δίνοντας την ψευδαίσθηση ότι ο σημερινός τρόπος ζωής μετασηματίζεται. Οι αποκαλούμενες "ενεργειακές κρίσεις" που αναφέρονται συχνά πυκνά προκύπτουν από τα εγγενή όρια της εξάντλησης αυτού που μένει από τη φύση ώστε να τροφοδοτήσει την ξέφρενη πρόοδο.

Όλη αυτή η ηλεκτρική ενέργεια διοχετεύεται σε τεράστιες γραμμές μεταφοράς και μόνο ένα μικρό μέρος της καταλήγει στα σπίτια μας για να τροφοδοτήσουμε τις τηλεοράσεις μας, τις ηλεκτρικές ξυριστικές μηχανές μας, τα κινητά μας, τους αυτόματους αποχυμωτές... Δηλαδή όλα αυτά που μας προσφέρει το σύστημα για να μας κάνει να πιστεύουμε ότι δεν μπορούμε να ζήσουμε χωρίς αυτά – η έννοια του ότι ζούμε σημαίνει το να είμαστε γεμάτοι από εμπορεύματα και ιδιαίτερα τεχνολογικών gadget.

Στην πραγματικότητα, η ενέργεια εξυπηρετεί σχεδόν αποκλειστικά το σκοπό να διαιωνίσει τον κόσμο της εξουσίας, των εμπορευμάτων και της βιομηχανίας, δηλαδή να κάνει να λειτουργήσουν τα εργαλεία των μηχανών κοινωνικής αναπαραγωγής, του πολέμου και της εκμετάλλευσης. Μπροστά σε μια πρόοδο που είναι συνώνυμο της καταστροφής δεν φαίνεται περίεργο ότι τα τελευταία χρόνια σε όλο τον κόσμο έχουν ξεκινήσει αγώνες εναντίον των ενεργειακών υποδομών: εναντίον του φυσικού αερίου στην Ιταλία, εναντίον του άνθρακα στη Γερμανία, εναντίον της πυρηνικής και αιολικής ενέργειας στη Γαλλία, εναντίον του πετρελαίου στις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά, εναντίον της πυρηνικής ενέργειας στη Φινλανδία. Αγώνες που συμπεριλαμβάνουν είτε συλλογικές κινητοποιήσεις είτε ατομικές ενέργειες σαμποτάζ. Για τις ζωντανές καρδιές που δε χτυπάνε για το κέρδος, δεν είναι δύσκολο το να σκεφτούν ότι αν αποσυνδέσει κανείς την πρίζα από αυτό που τροφοδοτεί την παραγωγή του υπάρχοντος και αναπαράγει τις προγραμματισμένες και επαναλαμβανόμενες κοινωνικές σχέσεις, θα μπορούσε να ανοίξει (και να μας ανοίξει) τις πόρτες ενός εντελώς διαφορετικού

κόσμου. Η επιστήμη έχει καταστήσει ως ιερή την επιβολή της καθιερωμένης κανονικότητας διακηρύσσοντας τον εαυτό της κληρονόμο του θεϊκού αλάθητου προκειμένου να εξαιρεθεί κάθε κριτική σκέψη εναντίον της με την απειλή μιας πυρηνικής Αποκάλυψης αντί για τη Δευτέρα Παρουσία και την Ημέρα της Κρίσης. Έτσι, το να προκαλεί κανείς παρεμβολές και βραχυκυκλώματα θα μπορούσε να αποτελέσει μια νέα μορφή εικονομαχίας εναντίον αυτού που είναι επιστημονικό, τεσταρισμένο, ορθολογικοποιημένο και επομένως καταπιεστικό.

Το ένστικτο όμως δεν μπορεί να είναι η μοναδική βάση του πάθους μας. Η σκέψη δημιουργεί και επανεφευρίσκει συνεχώς το πως βλέπουμε τα πράγματα. Έχουμε μεγαλώσει σε αγέλη μέσα σε έναν καρκινογόνο κόσμο και έτσι το μονολάτι για την πραγματοποίηση πρωτότυπων σκέψεων πρέπει πάντα να το ανακαλύπτουμε και να το διερευνάμε. Μέχρις ότου θα υπακούμε στην ρεαλιστική πραγματικότητα, και κατά συνέπεια στην κοινωνική ειρήνη, η τάξη θα γίνεται αντιληπτή σαν κάτι το φυσικό και εμείς θα παραμένουμε πάντα στα πλαίσια του λόγου του Κράτους (ή στον λόγο που θέλει να γίνει Κράτος). Για να βγούμε έξω από αυτό το τέλμα δεν αρκεί το να βεβηλώσουμε τη λατρεία της “ανάγκης για πρόοδο”, αλλά το ίδιο πρέπει να κάνουμε και με τον εναλλακτικό λόγο που χρησιμοποιεί η εξουσία για την υπεράσπιση της φύσης. Δεν πρέπει να αμφισβητήσουμε την υπερβολική ρύπανση που προκαλούν διάφορες πηγές ενέργειας, αλλά αντιθέτως τον τρόπο με τον οποίο επιβιώνουμε/ζούμε που προϋποθέτει μια τεράστια κατανάλωση ενέργειας, δηλαδή να αμφισβητήσουμε την κοινωνική ειρήνη που βασιζείται στο φόβο των ανθρώπων να ζήσουν μια ζωή χωρίς Κυριαρχία.

Από αυτές τις σκέψεις προκύπτει η άμεση ανάγκη να αρχίσουμε να σκεφτόμαστε κάποια βασικά ερωτήματα: Σε τι χρειάζεται πραγματικά η ενέργεια; Ποιοι είναι οι λόγοι που μας οδηγούν στο να αντιταχθούμε στην εκμετάλλευσή της;

Εάν το κοινωνικό ναυάγιο χρειάζεται συνεχώς την λεηλασία των ζωντανών γιατί πρέπει να αμφιταλαντευόμαστε και να διστάζουμε μπροστά στην ιδέα του να κοπεί η ενέργεια σε αυτόν τον πολιτισμό; Για να αντιμετωπίσουμε δημοσίως αυτές τις συζητήσεις αποφασίσαμε να κάνουμε μια συνάντηση. Όχι με ειδικούς και επιστήμονες που είναι πεπεισμένοι ότι ησχάση του ατόμου είναι η προφανής συνέπεια της ανακάλυψης της φωτιάς ή με ακτιβιστές που συγχέουν έναν αυτόνομο αγώνα με μια διαμαρτυρία πολιτών, αλλά με άτομα που δηλώνουν έστω μόνο ενστικτωδώς ότι η Υπέρμηχανή πρέπει να σταματήσει να δουλεύει και όχι να επαναπρογραμματιστεί και ότι αυτό δε θα γίνει με αιτήσεις και συλλογή υπογραφών.

Και επειδή δεν έχουμε μαθήματα να παραδώσουμε σε μουγκά ακροατήρια αισθανόμαστε την ανάγκη να δυναμώσουμε τις σπίθες της σκέψης και της φαντασίας. Στην παρούσα προσούρα έχουμε συγκεντρώσει μερικά

γραπτά που προσεγγίζουν ένα ζήτημα που μας αφορά όλους (αυτό το “όλους” δεν έχει τίποτα το ρητορικό ή το ακτιβιστικό: η ενέργεια είναι κυριαρχία γιατί βοηθάει στη λειτουργία ουσιαστικά αυτής της σήψης που ονομάζεται κόσμος) με την ευχή ότι η ανάγνωσή τους θα μπορέσει να προσφέρει τροφή για σκέψη (διευκρινίσεις, προσθήκες, κριτικές, εμβαθύνσεις) εν όψει της συνάντησης.

Σε τι χρειάζεται η ενέργεια;

Finimondo, 31 Μαρτίου 2017

“*Διαμαρτύρονται ενάντια στην ενέργεια που περνά κάτω από το σπίτι τους, αλλά τη θέλουν για το σπίτι τους!*” Συγκινείται αυτές τις μέρες το λαϊκό - εθνικό αίσθημα για αυτό που γίνεται σε μια μικρή πόλη της Πούλιας, και που εξαπλώνεται στην υπόλοιπη χώρα. Συγκρούσεις πραγματοποιήθηκαν μεταξύ των αστυνομικών δυνάμεων και διαδηλωτών μπροστά από το εργοτάξιο του TAP (Trans- Adriatic Pipeline - Διαδριατικός Αγωγός φυσικού αερίου). Ο εν λόγω αγωγός θα έχει έκταση περίπου 3.000 χιλιόμετρα και θα ξεκινάει από το Αζερμπαϊτζάν μέχρι την Τουρκία (Tanap : Trans-Anatolian Natural Gas Pipeline). Στη συνέχεια θα περάσει από την Ελλάδα και την Αλβανία και διασχίζοντας την Αδριατική θάλασσα θα φτάσει στη νότια Ιταλία και συγκεκριμένα στην πόλη του Λέτσε. Σε αυτόν τον αγώνα δεν είναι πάντα εύκολο να κατανοηθεί το που τελειώνει η λογική και που αρχίζει το πρόσχημα όμως σίγουρα το Salento (η περιοχή του Λέτσε) δεν είναι μόνο του.

Παρόμοιοι αγώνες διεξάγονται την ίδια περίοδο και σε άλλες χώρες, όπως για παράδειγμα στη Γερμανία και στην περιοχή του Niederrhein (βόρεια Βεστφαλία) με περίπου 15.000 κατοίκους. Επίσης, και στη Γαλλία, σε διάφορες περιοχές υπήρχαν αρκετοί αγώνες, όπως στο στις Άνω Άλπεις, στη Βουργουνδία στο Haute - Vienne και στο Λίγηρα, ενώ και στη Φινλανδία υπήρχε μεγάλος αγώνας στην περιοχή Pyhäjoki στον Βοθνικό Κόλπο. Την ίδια περίοδο, αγώνες υπήρχαν και στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού, όπως στην ινδιάνικη περιοχή Standing Rock στη βόρεια Ντακότα, στις Η.Π.Α, αλλά και στον Καναδά στην περιοχή Alberta.

Ποιο είναι το μαύρο νήμα που ενώνει όλα αυτά τα γεωγραφικά σημεία; Από τη μία είτε έχουμε εγκαταστάσεις που λειτουργούν ή είναι υπό κατασκευή με σκοπό την εκμετάλλευση των ενεργειακών πόρων και από την άλλη τα έργα αυτά έχουν επιβληθεί από τα πάνω και έχουν συναντήσει ισχυρές αντιστάσεις από τα κάτω, με μορφές αγώνας που συχνά βγαίνουν από το στενό πλαίσιο της νόμιμης διαμαρτυρίας και ξεχύνονται προς στην ανοιχτή εξέγερση (περνώντας από τη θλίψη του μαζέματος υπογραφών στην απόλαυση του σαμποτάζ). Η ενέργεια αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα γρανάζια του καπιταλιστικού συστήματος. Σχεδόν ό,τι χρησιμοποιούμε στην καθημερινότητά μας χρειάζεται ενέργεια καθιστώντας τη συσσώρευση της αλλά και την εκμετάλλευση των ενεργειακών πόρων ως κάτι προφανές και απαραίτητο. Κάποιες φορές επικρίνεται η χρήση μιας συγκεκριμένης πηγής ενέργειας που θεωρείται ρυπογόνα και επικίνδυνη - όπως η πυρηνική ενέργεια - αλλά όχι η ίδια η ανάγκη για ενέργεια που έχουμε. Και αυτό εξηγεί το γιατί από τη μια μεριά πολλοί τείνουν να επικρίνουν περισσότερο την αλαζονεία των αποφάσεων και τις τεχνικές επιλογές με τις οποίες προωθούνται τα διάφορα ενεργειακά έργα,

αντί να επικρίνουν τον σκοπό τους. Από την άλλη πλευρά, οι υποστηρικτές των σχεδίων αυτών επιδεικνύουν μια τεράστια έκκληση κάθε φορά που άτομα τολμούν να εμποδίζουν αυτό που στα μάτια τους αντιπροσωπεύει περίπου τη συνέχιση της ζωής με τους δικούς τους όρους στον πλανήτη.

Ο αγώνας σε Η.Π.Α και Καναδά αφορούσε τον αγωγό πετρελαίου Dakota Access Pipeline (Dap) που έχει σχεδόν ολοκληρωθεί ως έργο και εκτείνεται πάνω από δύο χιλιάδες χιλιόμετρα διαχωρίζοντας τη Βόρεια Ντακότα με το Ιλινόις. Οι πρώτοι που εναντιώθηκαν σε αυτόν των αγωγό, ήταν από τη φυλή των Σίου (φυλή Ινδιάνων ΗΠΑ). Οι δράσεις των αγωνιζόμενων κατοίκων περιλάμβαναν τη συλλογή υπογραφών ενάντια στον αγωγό (Σεπτέμβριος του 2019 ήταν 33.000 υπογραφές) αλλά και τη δημιουργία ενός *camping*, το οποίο είχε σκοπό να αποτελεί το κέντρο αγώνα για τη διατήρηση της πολιτιστικής και πνευματικής αντίστασης εναντίον του αγωγού, στο οποίο συμμετείχαν χιλιάδες διαδηλωτές. Η έκταση αυτή, όπου συναντιούνται 2 ποταμοί και θεωρείται ιερή από πολλές φυλές ινδιάνων, έγιναν πολλές διαδηλώσεις, αρκετές από τις οποίες κατέληξαν σε βίαιες συγκρούσεις. Οι Σίου, επέλεξαν να αντισταθούν στον αγωγό όχι μόνο γιατί οι εκτάσεις που θα περάσει αποτελούν κομμάτι της θρησκείας και της ιστορίας τους, αλλά και γιατί θα δημιουργήσει μεγάλο κίνδυνο για τα αποθέματα νερού. Επίσης, οι Σίου, όντας κάτοικοι της περιοχής, δε ρωτήθηκαν ποτέ για το έργο αυτό. Από την άλλη, η Energy Transfer Crude Oil επιμένει ότι ο αγωγός αυτός αποτελεί τον πιο ασφαλή, οικονομικό και οικολογικό τρόπο μεταφοράς πετρελαίου, όπως επίσης ότι θα βοηθήσει τις Ηνωμένες Πολιτείες να εξαρτώνται λιγότερο από άλλες πολιτικά ασταθείς χώρες, δημιουργώντας ταυτόχρονα χιλιάδες θέσεις εργασίας.

Από την άλλη πλευρά των συνόρων, στον Καναδά, στις 15 Ιανουαρίου της προηγούμενης χρονιάς, κάποιος χρησιμοποίησε τα μηχανήματα που βρίσκονταν εκεί για να ξεθάψει και να καταστρέψει ένα τμήμα αγωγού υπό κατασκευή προκαλώντας ζημιές ύψους 700.000 δολαρίων (χωρίς να προκληθούν επιβλαβείς διαρροές για το περιβάλλον). Η περιοχή του Hythe, έχει παράδοση στους αγώνες και τις τελευταίες δεκαετίες έχουν πραγματοποιηθεί εκατοντάδες άμεσες ενέργειες κατά των αγωγών πετρελαίου και φυσικού αερίου. Έξω από το Hythe υπήρχε μία χριστιανική κοινότητα με επικεφαλής τον Wiebo Arienas Ludwig, (πέθανε το 2011 από καρκίνο), ο οποίος είχε πολλές δικαστικές περιπέτειες ως ύποπτος για διάφορες δράσεις ενάντια στους αγωγούς. Συνελήφθη κατά τη διάρκεια αγοράς δυναμίτη από μυστικό πράκτορα. Τέλος, υπάλληλος της Καναδικής Ένωσης Ενεργειακών Αγωγών, μετά από ένα σαμποτάζ στις εγκαταστάσεις ανέφερε: *“Παρά την παρουσία προσωπικού ασφαλείας στην περιοχή, εάν υπάρχει ένα ή περισσότερα άτομα εκεί έξω που θέλουν να προκαλέσουν βλάβη, μπορούν να εισέλθουν και να τους προκαλέσουν, ενώ η ασφάλεια βρίσκεται στην άλλη πλευρά του εργοταξίου”*. Στη Βεσφαλία κοντά στο Niederzier υπάρχει το περίφημο ορυχείο του Hambach. Το ορυχείο αυτό αφορά το λιγνίτη και τον σκούρο άνθρακα. Το

Di luce propria σημαίνει σε ελεύθερη μετάφραση “αυτόφωτο”, αυτό που παράγει ενέργεια/δύναμη από μόνο του.

ορυχείο είναι ενεργό από το 1978, με έκταση 34 τετραγωνικά χιλιόμετρα και βάθος 450 μέτρα και αποτελεί τη μεγαλύτερη τρύπα στο έδαφος, φτιαγμένη από άνθρωπο. Με το πέρασμα των χρόνων, ολόκληρα χωριά έχουν εξαφανιστεί στην περιοχή αυτή στον βωμό της βιομηχανίας του άνθρακα, η οποία θεωρείται ακόμη και σήμερα αναγκαία προκειμένου να αποφευχθεί η προσφυγή στην πυρηνική ενέργεια. Πλέον, η προγραμματισμένη περαιτέρω διεύρυνσή της βιομηχανίας απειλεί και το ομώνυμο δάσος για τη σωτηρία του οποίου έχουν κινητοποιηθεί πολλά άτομα. Κάποιοι χτίζουν μικρές καλύβες στα δέντρα και πηγαίνουν να ζήσουν εκεί για να αποφευχθεί η καταστροφή του και κάποιοι άλλοι αφιερώνονται σε άλλες δραστηριότητες ενόχλησης του έργου. Κάποιοι από αυτούς τους τελευταίους, τη νύχτα του περασμένου Νοέμβρη στις 25 του μήνα, επιτέθηκαν με φωτιά σε ορισμένες δομές της πολυεθνικής ενέργειας Rwe κοντά στο ορυχείο. Στις αρχές του Ιανουαρίου φέτος ήταν η σειρά των σιδηροδρομικών γραμμών του ορυχείου να συναντήσουν τις φλόγες της αντίστασης.

Παράλληλα, στη Γαλλία αμφισβητούνται ανοικτά οι γραμμές της υψηλής τάσης και τα αιολικά πάρκα. Στο Haute-Durance πλέον είναι αμέτρητος ο αριθμός των σαμποτάζ που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια ως διαμαρτυρία ενάντια σε ένα έργο το οποίο σύμφωνα με το Rte (Δίκτυο Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας) θα δημιουργούσε ένα αληθινό θαύμα: μέσω της κατασκευής δύο νέων γραμμών υψηλής τάσης με εκατοντάδες πυλώνες θα εξασφάλιζε όχι μόνο την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αλλά θα διασφάλιζε και τη βιοποικιλότητα της περιοχής! (Έτσι λένε...)

Η εξάρτηση από την πυρηνική ενέργεια παίζει ένα σημαντικό ρόλο επίσης και στην εξάπλωση των αιολικών πάρκων σε πολλές περιοχές της Γαλλίας (όπως αυτά που ήδη υπάρχουν στην Puglia της Ν.Ιταλίας και σε πολλές άλλες περιοχές). Πάραυτα, οι διαμαρτυρίες που εναντιώνονται στην καθαρή ενέργεια είναι πάρα πολλές, όπως και οι άμεσες δράσεις, γεγονός που φέρνει σε δύσκολη θέση αυτούς που υπερασπίζονται την πράσινη ενέργεια. Για παράδειγμα, οι υπάλληλοι της εταιρείας Epruon (πολυεθνική εταιρεία που είναι υπεύθυνη για το αιολικό πάρκο στο Saint Sulpice les Feuilles) δηλώνουν "Υπάρχει απέναντί μας μια ιδεολογία μίσους από ανθρώπους που έχουν σαθρά επιχειρήματα εναντίον μας ενώ εμείς χαρακτηριζόμαστε από διαφάνεια και καθαρή πληροφόρηση". Αυτοί λένε ότι προωθούν μια ανανεώσιμη και μη ρυπογόνα πηγή ενέργειας και έτσι δεν καταλαβαίνουν γιατί σε όλη τη χώρα καταγράφονται επιθέσεις ενάντια στους ιστούς για τη μέτρηση της ισχύος και της σταθερότητας του ανέμου. Όπως έγινε τη νύχτα μεταξύ 4 και 5 Απριλίου το 2016, όπου κατέρρευσε ο ιστός του Fertrène στην περιοχή Amognes που είχε εγκατασταθεί από τη Vsb σε μια έκταση ιδιοκτησίας του δημάρχου της πόλης. Επίσης, Μεταξύ 31 Οκτωβρίου και 1 Νοεμβρίου έγινε το ίδιο με τον ιστό στην Châtenay-sur-Seine που είχε εγκατασταθεί το προηγούμενο έτος από την εταιρεία Neoen. Την επόμενη νύχτα δηλαδή μεταξύ 1 και 2 Νοεμβρίου έγινε η ίδια δράση και στη μικρή πόλη του Doi-

zioux (για δεύτερη φορά σε μερικούς μήνες) καταστρέφοντας έτσι τη δομή που είχε εγκαταστήσει η εταιρεία Abowind. Σύμφωνα με τον δήμαρχο του Doizieux η δράση ήταν "πράξη βανδαλισμού που διαπράχθηκε από μια μικρή ομάδα ανθρώπων εντελώς ανεύθυνων και οι οποίοι βρίσκουν λόγο ύπαρξης μόνο στην αδιαλλαξία και στη βία που ασκούν". Πιο πρόσφατα, τις μέρες μεταξύ 10,11 και 12 Φεβρουαρίου, η "Συλλογικότητα δράσης του ανέμου της οργής" έριξε κάτω μια ανεμογεννήτρια που βρίσκεται στο Savigné, προκαλώντας μεγάλη απόγνωση στη Res, την εταιρεία υπεύθυνη του έργου.

Όσον αφορά τη Φινλανδία δεν είναι όλοι πρόθυμοι να επιτρέψουν στην εταιρεία Fennovoima (εταίρος της ρωσικής κρατικής εταιρείας Rosatom η οποία είναι και η μοναδική στον κόσμο που είναι σε θέση να παράσχει όλα τα απαραίτητα για την πυρηνική εκμετάλλευση του ατόμου) να φτιάξει τον πυρηνικό σταθμό Hanhikivi στον Βοθνικό κόλπο, ένα έργο που βλέπει εμπλεκόμενες διάφορες διεθνείς εταιρείες. Τον Ιούνιο του 2015 εκτός από την κατασκήνωση διαμαρτυρίας πραγματοποιήθηκε σαμποτάζ σε ένα μηχάνημα στο εργοτάξιο του Pyhäjoki. Την άνοιξη του 2016 η φωτιά κατέστρεψε πρώτα τα μέσα που ανήκουν στην επιχείρηση ασφάλειας του χώρου και στη συνέχεια δημιουργήθηκε ένα οδόφραγμα στο δρόμο πρόσβασης στο εργοτάξιο για να εκφραστεί η άρνηση σε οποιοδήποτε διάλογο και διαπραγμάτευση.

Είναι αυτονόητο ότι κάθε ένας από τους εχθρούς των διαφόρων ενεργειακών έργων υπό κατασκευή σε όλο τον κόσμο έχει τους δικούς του καλούς λόγους για να αγωνιστεί. Από τη διαφύλαξη των τοπικών παραδόσεων μέχρι την προστασία της φύσης και των ζώων μας. Υπάρχουν όμως και πιο συνολικά ζητήματα που σπάνια λαμβάνονται υπόψη που θα μας βάζανε σε θέση να αμφισβητήσουμε τον ίδιο τον πολιτισμό στον οποίο ζούμε. Το μεγάλο ερώτημα για όλους και όλες είναι ένα: για ποιο λόγο χρειάζεται όλη αυτή η ενέργεια στη σημερινή κοινωνία;

Όταν οι κρατικοί αξιωματούχοι και οι διευθύνοντες σύμβουλοι των πολυεθνικών μιλούν για την ενέργεια και για την ανάγκη εξεύρεσης νέων πηγών ενέργειας - είτε είναι για την πυρηνική είτε για τον άνεμο, είτε τον άνθρακα ή το φυσικό αέριο - σε τι αναφέρονται; Γιατί προετοιμάζονται για την εξαγωγή 7,4 δισεκατομμυρίων βαρελιών πετρελαίου από το Bakken στη Βόρεια Ντακότα ή βγάζουν κάθε χρόνο 30 εκατομμύρια τόνους άνθρακα από το ορυχείο του Hambach;

Ανησυχούν για τα τρόφιμα μας να μη σαπίσουν στα ψυγεία μας ή αν θα μπορούμε να συνεχίσουμε τις καθημερινές συνήθειές μας; Μήπως απλά τους ενδιαφέρει να συνεχίσει η παραγωγή εμπορευμάτων, να τροφοδοτείται η πολεμική μηχανή και να μη λείπει ούτε για μια στιγμή το καύσιμο της εκμετάλλευσης και του κρατικού ελέγχου; Σε εμάς λοιπόν, υπάρχει συνεχώς η σκέψη ότι η ενέργεια είναι απαραίτητη ώστε να συνεχίσει να λειτουργεί ο κόσμος αυτός που σαφέστατα δεν είναι στα μέτρα του ανθρώπου και δεν είναι ανθρώπινος. Ίσως, ο καλύτερος τρόπος να το καταλάβουμε είναι να ρίξουμε

μια ματιά στην ιστορία της ενεργείας.

Μια ιστορία που ξεκινάει με ένα ψέμα σε σχέση με τις ενεργειακές μεταβάσεις. Αυτές οι μεταβάσεις δεν υπάρχουν και δεν υπήρξαν ποτέ. Ποτέ δεν έχουμε περάσει από το ξύλο, στον άνθρακα και από τον άνθρακα στο πετρέλαιο και από το πετρέλαιο στην πυρηνική ενέργεια. Η ιστορία της ενέργειας δε γνωρίζει μεταβάσεις παρά μόνο προσθήκες. Όλο αυτό αποκαλύπτει άλλο ένα ψέμα για τις εναλλακτικές πηγές ενέργειας τις οποίες λένε ότι πρέπει να εκμεταλλευτούμε για να αποφευχθεί η χρήση ρυπογόνων πηγών. Στην πραγματικότητα ο πολιτισμός μας τείνει να συσσωρεύει και όχι να αντικαθιστά. Το γεγονός ότι ορισμένες κυβερνήσεις αποφεύγουν τη χρήση μιας δεδομένης πηγής ενέργειας σίγουρα δεν απορρέει από μια ηθική ανησυχία αλλά από μια στρατηγική επιλογή. Η Γερμανία για παράδειγμα αν και πρώτη στον τομέα της ηλιακής ενέργειας και δηλώνει την πρόθεση (επί του παρόντος) να μη χρησιμοποιεί πυρηνική ενέργεια είναι ταυτόχρονα η μεγαλύτερη παγκοσμίως παραγωγός ενέργειας που προέρχεται από τον άνθρακα που είναι πολύ ρυπογόνα πηγή (το ορυχείο του Hambach θεωρείται το τρίτο πιο επιβλαβές ορυχείο στην Ευρώπη). Όλα αυτά τα χρόνια η κατανάλωση άνθρακα αν και χαμηλότερη από την χρήση του πετρελαίου έχει συνεχίσει να αυξάνεται. Περισσότερος άνθρακας καίγεται σήμερα από ό,τι συνέβαινε στο παρελθόν.

Ιστορικά οι ενεργειακές μεταβάσεις / προσθήκες δεν υπακούουν σε μια εσωτερική λογική προόδου (άλλωστε τα πρώτα μηχανήματα ατμού ήταν πολύ ακριβά και αναποτελεσματικά) ούτε σε μια λογική να μην υπάρχουν ελλείψεις (οι Ηνωμένες Πολιτείες χρησιμοποιούσαν άνθρακα παρόλο που είχαν τεράστια δάση). Η λογική που έχουν οι εξουσιαστές, βασίζεται τόσο σε πολιτικές όσο και σε στρατιωτικές επιλογές. Η περίπτωση του πετρελαίου είναι χαρακτηριστική. Ο πρωταρχικός του ρόλος στην παγκόσμια οικονομία συνδέεται στην πραγματικότητα με την ηγεμονία των ΗΠΑ. Το κόστος του πετρελαίου κατά τον 20ό αιώνα ήταν πάντοτε μεγαλύτερο από εκείνο του άνθρακα τόσο στην Ευρώπη όσο και στις ΗΠΑ. Η άνοδος του θα ήταν συνελπώς παράλογη μόνο από μια καθαρά οικονομική πλευρά. Ο άνθρακας, αν και φθηνότερος, έχει ένα τεράστιο ελάττωμα: το κάθε κομμάτι του εξάγεται από τα ορυχεία, μετά φορτώνεται σε οχήματα, μεταφέρεται μέσω σιδηρόδρομου ή μέσω ποταμού, κατόπιν φορτώνεται σε υψικαμίνους οι οποίοι χρειάζεται να τροφοδοτούνται, να παρακολουθούνται και να καθαρίζονται. Αυτό σημαίνει ότι ο άνθρακας παρέχει σε εκείνους που το εξάγουν (ανθρακωρύχοι) τη δυνατότητα διακοπής της ροής ενέργειας που τροφοδοτεί την οικονομία. Το γεγονός αυτό δε θα μπορούσε να αγνοηθεί από την άρχουσα τάξη που στο τέλος του 19ου αιώνα αντιμετώπισε στους αγώνες των ανθρακωρύχων κοινωνικές αναταραχές που οδήγησαν στην εμφάνιση των συνδικάτων και των μαζικών κομμάτων και στην επέκταση της καθολικής ψηφοφορίας και την έγκριση νόμων κοινωνικής

ασφάλισης. Συνεπώς, η αύξηση της κατανάλωσης πετρελαίου στον κόσμο αντιστοιχεί και στην απόπειρα της κυβέρνησης των ΗΠΑ να αποδυναμώσει τα κινήματα των εργαζομένων. Το πετρέλαιο εξάγεται από την επιφάνεια της γης, είναι πιο εύκολο να ελεγχθεί, να μεταφερθεί και απαιτεί λιγότερους εργαζόμενους με πολύ διαφορετικά καθήκοντα (γεγονός που εμποδίζει τη δημιουργία ισχυρών οργανώσεων εργαζομένων). Ένας από τους στόχους του σχεδίου Marshall ήταν ακριβώς αυτός, να ενθαρρύνει τις ευρωπαϊκές χώρες - μολυσμένες με τον “ανατρεπτικό ιό” που οδήγησε σε πολυάριθμες εξεγέρσεις κατά το πρώτο μισό του περασμένου αιώνα - να εγκαταλείψουν τον άνθρακα υπέρ του πετρελαίου και για το σκοπό αυτό διατέθηκαν σημαντικά κεφάλαια που προορίζονταν για την κατασκευή των διυλιστηρίων.

Η ενέργεια που καταναλώνουν τα άτομα στα σπίτια τους είναι απολύτως ασήμαντη σε σύγκριση με την απαιτούμενη από τη βαριά και τη στρατιωτική βιομηχανία. Μια μόνο βιομηχανική εταιρεία είναι σε θέση να καταναλώνει κάθε χρόνο τόση ενέργεια όση καταναλώνουν οι κάτοικοι μιας ολόκληρης πόλης για οικιακούς σκοπούς. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο πόλεμος καταβροχθίζει ενέργεια με αδιανόητο ρυθμό. Στην εποχή του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου κάθε Αμερικανός στρατιώτης κατανάλωνε ένα γαλόνι πετρελαίου (3,7 λίτρα) την ημέρα ενώ κατά τη διάρκεια του πολέμου του Βιετνάμ αυξήθηκε σε 9 γαλόνια (33,3 λίτρα). Αντίστοιχα κατά την διάρκεια του Desert Storm (Καταιγίδα της ερήμου) χρειαζόνταν 10 γαλόνια (37 λίτρα) και 15 (55,5 λίτρα) στον δεύτερο πόλεμο του Κόλπου. Οι νέες πολεμικές μηχανές καίνε τόσο πολύ ενέργεια που η κατανάλωσή τους δε μετράται πλέον σε λίτρα ανά 100 χλμ αλλά σε λίτρα ανά ώρα. Ένα μαχητικό αεροπλάνο F-15 καίει 7.000 λίτρα κηροζίνης ανά ώρα και ένα βομβιστικό B-52 καίει 12.000. Μόνο το 2006 η αμερικανική αεροπορία κατανάλωσε 9,62 δισεκατομμύρια λίτρα κηροζίνης. Αυτά είναι παραδείγματα και σκέψεις που μας οδηγούν να προβληματιστούμε σε μερικά βασικά ερωτήματα: για ποιο σκοπό πραγματικά χρειάζεται η ενεργεία και ποιος κερδίζει από την άντλησή της;

Η συνειδητοποίηση ή ακόμα και μόνο η διαίσθηση, ότι ο κόσμος παραπαίει στην άκρη της αβύσσου, εξαπλώνεται όλο και περισσότερο και δεν μπορεί να τη σταματήσει, ούτε τα ΜΜΕ ούτε η τεχνολογία. Κάθε επαναστατικός ορίζοντας έσβησε από την ιστορία μπροστά σε μια ανθρωπότητα που έπεσε στα γόνατα και στο έλεος των πολέμων, των καταστροφών, των επιδημιών, των μεταναστεύσεων και οτιδήποτε άλλο. Πλέον φαίνεται ξεκάθαρα ότι οδεύουμε προς την εξαφάνιση της ζωής από τον πλανήτη, που τώρα γίνεται αποδεκτή ακόμη και από τους πιο αισιόδοξους εμπειρογνώμονες. Δεν υπάρχουν σωσίβια στην κοινωνία των τιτάνων. Για εκείνους που δε θέλουν να περάσουν την ώρα περιμένοντας με προσευχές ή με αδιαφορία καθώς και για εκείνους που δεν προτίθενται να συνθηκολογήσουν μπροστά στην μοιρολατρία δεν υπάρχει καμία αμφιβολία: το λιγότερο που μπορούμε να προσπαθήσουμε να κάνουμε

είναι να μπλοκάρουμε τα πάντα.

Σε όλο τον κόσμο γίνονται αγώνες κατά της εκμετάλλευσης των ενεργειακών πόρων και έτσι μπαίνει στο τραπέζι το θέμα της ενέργειας δίνοντας την ευκαιρία για διαφορετικές δράσεις. Οι αντιφάσεις των επιχειρημάτων του κράτους δεν πρέπει να μας εξαπατούν. Φυσικά, σε αντίθεση με το παρελθόν διανύοντας την τρίτη χιλιετία πλέον, είναι πιθανό η επιθυμία για ανατροπή να συναντηθεί με την ελπίδα επιβίωσης στο ίδιο επίπεδο, δηλαδή σε αυτό που σκοπεύει να εμποδίσει και να αποτρέψει την τεχνική αναπαραγωγή του υπάρχοντος. Όμως είναι μια συνάντηση που προορίζεται να μετατραπεί σε σύγκρουση γιατί είναι προφανές ότι ένα μέρος του προβλήματος δεν μπορεί να είναι ταυτόχρονα μέρος της λύσης. Για να ζήσουμε χωρίς όλη αυτή την επίπλαστη ανάγκη ενέργειας που είναι απαραίτητη μόνο για τους πολιτικούς και τους κεφαλαιοκράτες, πρέπει να το κάνουμε χωρίς αυτούς που την αναζητούν, την εκμεταλλεύονται, την πουλάνε, τη χρησιμοποιούν. Οι ενεργειακές ανάγκες ενός ολόκληρου πολιτισμού - του χρήματος και της εξουσίας - σίγουρα δεν μπορούν να αμφισβητηθούν αποκλειστικά και μόνο από τον σεβασμό για αιωνόβια ελαιόδεντρα και πατροπαράδοτες ιεροτελεστίες ή προστατεύοντας τα ήδη μολυσμένα δάση και τις παραλίες. Μόνο ένας διαφορετικός ορισμός της ζωής, του κόσμου, των σχέσεων μπορεί να κάνει την πραγματική αλλαγή στον αγώνα. Μόνο αυτό μπορεί και πρέπει να αμφισβητήσει πραγματικά την ενέργεια - τη χρήση, τις απαιτήσεις της και συνεπώς και τις δομές της - αμφισβητώντας έτσι και τον ίδιο τον πολιτισμό. Αυτός ακριβώς είναι ο εφιάλτης κάθε υποκειμένου της εξουσίας που ανησυχεί για τα δικά του προνόμια και εισοδήματα. Δεν είναι τυχαίο ότι οι ίδιοι οι γραφειοκράτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανέφεραν την ενέργεια ως ένα από τα πιο ευαίσθητα κομμάτια του πολιτισμού. Οι πηγές ενέργειας είναι οι "ζωτικές υποδομές" που πρέπει να προστατευθούν με οποιοδήποτε κόστος. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η κυβέρνηση έχει αποφανθεί ότι το ΤΑΡ είναι ένα "στρατηγικό" έργο. Με κάποιο τρόπο αναγνωρίζει ότι τα ανθρώπινα όντα μπορούν να ζήσουν καλά (και ακόμα καλύτερα) χωρίς όλη αυτή την ενέργεια αλλά το κράτος όχι.

Εάν στερούσαμε αυτόν τον κόσμο από την ενέργεια που τον διαιώνίζει, τι θα συνέβαινε; Αυτό το σενάριο Αποκάλυψης που οι κηδεμόνες της τάξης ορκίζονται ότι θα ακολουθούσε, το μπλοκάρισμα των βιομηχανιών και των αγαθών θα επέφερε πολλαπλούς βιασμούς, λιντσαρίσματα και σφαγές ή μήπως την εμφάνιση ενός άλλου τρόπου ζωής πιο απλό και προσεγμένο; Ακριβώς όπως μας κάνουν να αποδεχόμαστε το κράτος με το επιχείρημα για την ανάγκη οργάνωση της κοινωνίας ή όπως μας κάνουν να αποδεχόμαστε τη μισθωτή εργασία με την αναγκαιότητα του να είμαστε δραστήριοι, έτσι συμβαίνει και με την ανάγκη για ενέργεια. Σκοπός είναι να μας κάνουν να αποδεχτούμε την πυρηνική ενέργεια ή τα αιολικά πάρκα ή τις πετρελαιοπηγές ή τους αγωγούς

φυσικού αερίου. Δεν είναι το θέμα μας η παροχή καθαρής ή φθηνής ενέργειας σε αυτή τη θανατηφόρα κοινωνία, το μόνο πρόβλημα που απασχολεί τους ειδικούς της είναι να μη σταματήσει η ανάπτυξη όπως αυτοί την ορίζουν. Το θέμα είναι να σταματήσουμε αυτή τη ροή. Το να κοπεί η ενέργεια και το να αντισταθούμε σε παλαιές και νέες πηγές ενέργειας δε σημαίνει καθόλου ότι θέλουμε να πέσει η ανθρωπότητα σε μία σκοτεινή περίοδο. Αντιθέτως, αποτελεί ένα στοίχημα για έναν άνθρωπο ελεύθερο μακριά από τον εκβιασμό της επιβίωσης και από τις διαταγές της πολιτικής και της οικονομίας, κάτι που πρέπει να ανακαλύψει ο καθένας μόνος του αλλά και όλοι μαζί ψάχνοντας την αυτονομία μας.

Εχθροί του ΤΑΡ

Κοινοτυπίες

Tilt n.2, 3 Απριλίου 2018

Όλοι και όλες γεννηθήκαμε και μεγαλώσαμε σε αυτόν τον κόσμο των σούπερ μάρκετ και των τραπεζών, των στρατώνων και των δικαστηρίων, να περιμένουμε στην ουρά μας και να ζητάμε “συγγνώμη”. Είμαστε όμως πραγματικά πεπεισμένοι/ες ότι αυτός είναι ο μόνος κόσμος που είναι εφικτός; Κάποιος θα έλεγε ναι, αν λάβουμε υπόψη την αντίδραση που προκαλούν οι δράσεις όσων αμφισβητούν τις κοινοτυπίες.

Για παράδειγμα, αν κάποιος αμφισβητήσει την αναγκαιότητα της ύπαρξης του κράτους δημιουργείται η υποψία ότι θα ήθελε να συμβαίνουν βιασμοί και δολοφονίες σε κάθε γωνιά της πόλης. Και όμως, μια κοινωνική οργάνωση βασισμένη στην αυτονομία και στην ατομική ευθύνη θα ευνοούσε τη μείωση των “εγκλημάτων” και όχι μια αύξηση. Επιπλέον, η απουσία της αστυνομίας θα ωθούσε τους ανθρώπους στο να μάθουν να υπερασπίζονται από μόνοι τους εαυτούς τους και να μην παραμένουν με τον φόβο της κακοποίησης. Εν τέλει, το κράτος δεν μπορεί να εμποδίσει ούτως ή άλλως την ύπαρξη παρόμοιων πράξεων αλλά το πολύ πολύ να προσπαθήσει να τιμωρήσει για αυτές (εφόσον οι δράστες δεν είναι οι ίδιοι “εργαζόμενοι” του κράτους).

Αν κάποιος αμφισβητεί την ανάγκη για εργασία χλευάζεται και φαίνεται σαν να θέλει να ζήσει ξαπλωμένος περιμένοντας το ώριμο φρούτο να πέσει στο στόμα του από το δέντρο. Ωστόσο, η δουλειά δεν είναι συνώνυμο της ανθρώπινης δραστηριότητας, όπως και το κράτος δεν είναι συνώνυμο της κοινωνικής οργάνωσης. Η εργασία είναι η εκμετάλλευση της ανθρώπινης δραστηριότητας και ο ξεπεσμός της, το να ασχολείται αποκλειστικά με την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών. Σχεδόν ποτέ δεν επιλέγει κανείς την εργασία, ενώ στην ουσία αλλά αποδέχεται ότι υπάρχει σαν προσφορά (ακόμη και αν πρόκειται για την πιο επιβλαβή και ανόητη δουλειά). Κατασκευάζονται ελαττωματικά προϊόντα και παρέχονται μέτριες υπηρεσίες για λογαριασμό κάποιου άλλου. Κουράζεται κανείς στο να βρει χρήματα για να καταναλώσει ελαττωματικά προϊόντα και για να λάβει μέτριες υπηρεσίες. Η δουλειά είναι το όνομα που δίνεται στην ανθρώπινη δραστηριότητα όταν δίνουμε τον εαυτό μας και το σώμα μας στην οικονομία της αγοράς μόνο και μόνο για να επιβιώσουμε.

Αν κάποιος αμφισβητήσει την ανάγκη ύπαρξης των εργοστάσιων του άνθρακα και του φυσικού αερίου, καθώς και των αιολικών και ηλιακών πάρκων κατηγορείται σαν να θέλει να σκοτώσει τους άρρωστους στα νοσοκομεία ή σαν να θέλει να κάνει τους υγιείς ανθρώπους να ζουν άσχημα. Ωστόσο, η ενέργεια που απαιτείται για να ζήσουν τα ανθρώπινα όντα (και μάλιστα να ζήσουν με όλες τις ανέσεις) είναι ένα μικρό ποσοστό αυτού που παράγεται γιατί η μεγάλη πλειοψηφία της ενεργείας εξυπηρετεί τις επιχειρήσεις, τα διάφορα πολιτικά συμφέροντα και τη βιομηχανία του πολέμου.

Δεν χρειαζόμαστε το κράτος γιατί μπορούμε να αυτοργανωθούμε χωρίς να μας οργανώνουν άλλοι. Δεν χρειαζόμαστε δουλειά γιατί μπορούμε να οικοδομήσουμε και να δημιουργήσουμε χωρίς να χρειάζεται να παράγουμε για λογαριασμό άλλων. Και δεν χρειαζόμαστε τεράστια ποσά ενέργειας γιατί μπορούμε να ζήσουμε χωρίς να πρέπει να λεηλατήσουμε και να καταστρέψουμε τον πλανήτη που μας φιλοξενεί. Το μόνο που πρέπει να κάνουμε είναι να βγούμε από την κανονικότητα που μας έχουν δείξει.

Ενέργεια και μυθολογία

Frangenti τεύχος 29, 3 Οκτωβρίου 2018

Η ανάγκη για περισσότερη παραγωγή ενεργείας ώστε λειτουργήσει αυτός ο κόσμος είναι πλέον ένας μύθος. Από τους συντηρητικούς μέχρι τους αυτοαποκαλούμενους της επαναστατικής αριστεράς, από τους μεταρρυθμιστές μέχρι τους δημοκρατικούς διανοούμενους και τους στρατηγούς της κοινωνικής ειρήνης, δηλαδή όλοι οι υποστηρικτές οποιασδήποτε αντιπροσώπευσης θεωρούν ότι ένας μύθος δε συζητιέται, είναι απλά ένας μύθος. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι λυπητερές συλλογές υπογραφών στα πλαίσια της νομιμότητας βρίσκονται σε σύγκρουση με την αναταραχή του σαμποτάζ που τείνει στην ουτοπία. Αν αποσυνδέσουμε την πρίζα της αναπαραγωγής-πολλαπλασιασμού παλαιών και νέων πηγών ενέργειας δε σημαίνει ότι θα γυρίσουμε σε σκοτεινά χρόνια. Αντίθετα σημαίνει ότι επανατοποθετούμε στο κέντρο τις σχέσεις αμοιβαιότητας και την αυτονομία του καθενός έτσι ώστε να καταστρέψουμε τον εκβιασμό της επιβίωσης και της ομαλής πειθαρχίας που επιβάλλει η πολιτική και η οικονομία.

Η ανθρώπινη εμπειρία ακρωτηριάζεται από τις φευγαλέες στιγμές, γίνεται συνεχώς πιο ελεγχόμενη καθώς βάσεις δεδομένων υπολογιστών που χρειάζονται μεγάλη ποσότητα ενέργειας διαχειρίζονται και ανιχνεύουν την κάθε της πτυχή. Το ταξίδι είναι στατικό στην ηλεκτρονική εποχή της πλοήγησης στο Διαδίκτυο. Αφού το κοινωνικό ναυάγιο έχει ανάγκη την καταστροφή της κάθε πιθανότητας εσωτερικών βιωμάτων και προσωπικής εμπειρίας γιατί πρέπει να φοβόμαστε όσους τολμούν να δώσουν ιδέες για να κόψουμε την ενέργεια αυτού του πολιτισμού;

Υπάρχουν συγκρούσεις συμφερόντων μεταξύ κολοσσών και μονοπωλίων για την εκμετάλλευση των ενεργειακών πόρων που δίνουν μια εικόνα ότι όλα είναι τόσο κεντρικοποιημένα, γεγονός όμως που απέχει από την πραγματικότητα.

Η παραγωγή, αποθήκευση και μεταφορά της ενέργειας καθώς και η ύπαρξη του πολεμοχαρούς κόσμου που τροφοδοτείται από αυτήν, εξαρτώνται αποκλειστικά από μια σειρά τεχνικών εγκαταστάσεων και υποδομών που εκτείνονται σε τεράστιες εκτάσεις. Αυτό το γεγονός μπορεί να ευνοήσει την

εμφάνιση και τις δράσεις μικρών ανεξέλεγκτων ομάδων;

Ο μύθος της ενέργειας υπόσχεται μια πλασματική ευτυχία και βουτάει στη μυθολογία που φαίνεται συναρπαστική. Η ενέργεια που κάνει την εκμετάλλευση να διαιωνίζεται την αναπαράγουμε εμείς.

Παλιότερα υπήρχε η φαντασίωση του ντετερμινισμού που πλέον έχει αντικατασταθεί από τη μυθολογική αφήγηση από την οποία δεν αποκλείεται κανένας. Το μόνο που μας μένει είναι να αντιτάξουμε μια ουτοπική αντίδραση που απαιτεί δράση στο εδώ και στο τώρα έχοντας στο μυαλό μας κάτι γοητευτικό, βασισμένο στη σκέψη μας. Για να μην πέσουμε στην ψευδαισθηση αλλά αντίθετα να ερμηνεύσουμε με διαφορετικό τρόπο την έννοια της ενέργειας. Για να σπάσουμε τους τοίχους και τις συνδέσεις του ρεαλισμού.

Μια αποκλίνουσα ματιά ώστε να διαφύγουμε από την ύπνωση της ενέργειας. Για να επιτεθούμε στην υπνηλία της χρήσης και της διάβρωσης της ύπαρξής μας, της οποίας η ένταση μαίνεται παρά την απόσταση που μας χωρίζει από τα όντα και τα πράγματα. Όχι για να καταργηθεί η ύπαρξή μας αλλά για να μας αποκαλύψει την ιδιαιτερότητα της ζωής μαζί με ένα ρηξικέλευθο όνειρο που καταστρέφει αυτό που μας καταστρέφει. Μια τόσο παθιασμένη ματιά για να πετάξουμε από πάνω μας τη σκόνη ορισμένων μηχανισμών, μια τόσο ευαίσθητη ματιά που να μην μπορεί να αντιπροσωπευτεί και ταυτόχρονα τόσο ποιητική για να μη μείνει στη χυδαία προπαγάνδα. Να κοιτάξουμε αλλού για να δώσουμε ζωή σε όλα αυτά που είναι ακόμα ανεξερεύνητα και απροσδόκητα.

Ανανεώσιμη καταστροφή

Frangenti τεύχος 29, Οκτωβρίου 2018

Στην πραγματικότητα, είναι αδύνατο να αντιμετωπίσουμε το ζήτημα της ενέργειας χωρίς να αμφισβητήσουμε την κάθε πτυχή των ζώων μας. Ξεκινώντας από τα τεχνολογικά gadget (smartphone, tablet, κλπ.) που μέρα με τη μέρα φορτώνονται στη ζωή μας όλο και πιο πολύ, μέχρι τις ροές ενέργειας που κινούν την αστική βιομηχανία, την έρευνα και τον πόλεμο σε μια τέλεια αλληλοσύνδεση που δεν αφήνει να φαίνεται καμία ρωγμή.

Αυτές οι φωνές για την ανάγκη παραγωγής ενέργειας όχι μόνο δεν κοπάζουν κάποια στιγμή, αντίθετα προτάσσουν σαν ανάγκη τη χρήση όλο και περισσότερης ενέργειας μέρα με τη μέρα! Και όλοι αυτοί οι μακρινοί αντίλαλοι απαντάνε στην ερώτηση και στον πρωτόγονο φόβο του απόλυτου κενού. Πως γίνεται να υπάρξουμε χωρίς ενέργεια? Μια ασυνήθιστη σκέψη που πρέπει να διώξουμε μακριά... καλύτερα να αποφύγουμε την απειλή του άγνωστου και να ηρεμήσουμε έχοντας επίγνωση ότι έχουμε πληθώρα ενεργειακών πηγών που αυξάνονται ποικιλοτρόπως, αφού εκείνες που χρησιμοποιούνταν μαζικά από πάντα εξαντλούνται.

Η παλιά ιστορία σύμφωνα με την οποία οι πηγές ενέργειας αντικαθιστούν

η μία την άλλη (από το ξύλο στον άνθρακα, από τον άνθρακα στο πετρέλαιο και στο φυσικό αέριο, από το πετρέλαιο στην πυρηνική ενέργεια ή ακόμη και από το πετρέλαιο στις λεγόμενες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας) δε λαμβάνει υπόψη την πολυπλοκότητα της πραγματικότητας ενώ αντίθετα τη χειραγωγεί. Για παράδειγμα, η Γερμανία είναι μία από τις πιο πρωτοποριακές χώρες στην παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές όπως η αιολική ενέργεια αλλά είναι επίσης και μία από τους μεγαλύτερους παραγωγούς ενέργειας σε άνθρακα, (για παράδειγμα με το διάσημο ορυχείο του Hambach) γεγονός που δε θα έπρεπε να προκαλεί έκπληξη και ούτε να δημιουργεί αγκαθωτά ζητήματα.

Η ηθική της υποστήριξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας έχει ελάχιστη σχέση με αυτές τις επιλογές που είναι φαινομενικά σε αντίθεση μεταξύ τους. Η αναγκαιότητα της ανανεώσιμης πηγής δεν είναι τίποτα περισσότερο από μια παραπλανητική αντίληψη αφού και τα “οικολογικά” συστήματα απαιτούν για την κατασκευή τους την εξαγωγή επιβλαβών υλικών τα οποία στη συνέχεια απαιτούν ένα μεγάλο χρονικό διάστημα για να αποσυντεθούν, όπως στην περίπτωση των ηλιακών συλλεκτών, παράγοντας έτσι μια νέα κυκλοφορία ρύπων υλικών.

Ως εκ τούτου κανένας δε λέει τίποτα αν μια εταιρεία όπως η Eni που καταστρέφει σχεδόν 24.700 km² της ερήμου και των λιβυκών εδαφών με την εντατική εκμετάλλευση των πεδίων φυσικού αερίου και ξεκινάει ταυτόχρονα προγράμματα sharing economy για να καθαρίσει την εικόνα της διαθέτοντας αυτοκίνητα και φορτηγά με χαμηλό περιβαλλοντικό κόστος που τα ενοικιάζει για λίγα λεφτά. Κανένα πρόβλημα ούτε αν στο Φρασκάτι, μια μικρή πόλη στη βόρεια Ιταλία, η κατασκευή ενός αντιδραστήρα πυρηνικής σύντηξης θα μπορούσε να οδηγήσει στη δημιουργία ανεξάντλητων αποθεμάτων ενέργειας “ανανεώσιμες και ασφαλείς”. Η αναφορά στις “ανανεώσιμες” είναι για τα ραδιενεργά απόβλητα που ποτέ δε θα εξαντληθούν αλλά που θα μας συνοδεύσουν στους αιώνες που έρχονται, και “ασφαλείς” με όλο τον σεβασμό για όσων δεν έχουν ξεχάσει το Τσερνομπίλ ή ακόμα και τη Φουκουσίμα.

Ας μην εκπλησσόμαστε. Για να κάνουν τη μεγάλη μηχανή να δουλεύει δε λογαριάζουν αντιφάσεις γιατί η ηθική είναι κάτι το πλαστό. Η καταστροφή δεν αποτελεί πλέον απειλή αλλά είναι η πραγματικότητα, αυτό που γίνεται, που “έχει γίνει” (εδώ στο ιταλικό κείμενο είναι σημαντικό να πούμε ότι παίζουν με τη λέξη “που έχει γίνει” που στα ιταλικά είναι stato, που με κεφαλαίο (Stato) σημαίνει κράτος) και αυτό που θα γίνει με τρόπο ανελέητο.

Για τον Stephen που πέθανε πριν από λίγες εβδομάδες στο δάσος του Habach.

Μονάδα μέτρησης

Tilt n.2, 3 Απριλίου 2018

Το Hywind στη Σκωτία είναι το πρώτο έργο που περιλαμβάνει ένα αιολικό πάρκο που επιπλέει. Κατασκευάστηκε από την Statoil που είναι ένας από τους προμηθευτές για τον αγωγό γνωστό ως ΤΑΠ, ο δεύτερος μεγαλύτερος προμηθευτής φυσικού αερίου στην Ευρώπη, συνεργάτης της κοινοπραξίας του Shah Deniz στο Αζερμπαϊτζάν και τέλος βασικός προμηθευτής του πετρελαίου στον Ατλαντικό .

(για παραπάνω πληροφορίες και σε σχέση και με την Ελλάδα: <https://energy-press.gr/news/endi aferon-ton-norvigon-gia-plotes-anemogennitries-stin-el-lada-ti-psahnei-i-equinor-sti-hora>).

Όμως, η Statoil επενδύει πολύ ακόμη και στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και μάλιστα θεωρεί τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας ως τον επόμενο μεγάλο στόχο για την παραγωγή ενέργειας με τους λόγους να είναι αρκετά προφανείς. Το τέλος των ορυκτών πρώτων υλών προκαλεί μια σπασμωδική έρευνα για της παραγωγής ενέργειας για την εκμετάλλευση άλλων καινούριων πηγών με πολύ προηγμένες τεχνολογίες που βελτιώνονται συνεχώς. Οι λεγόμενες ανανεώσιμες πηγές προστίθενται στα παραδοσιακά συστήματα. Και γιατί αυτό; Η ίδια η Statoil μας παρουσιάζει έναν από τους λόγους.

Στο αιολικό πάρκο του Hywind έχει χρησιμοποιηθεί μια νέα λύση τεχνολογίας συσσώρευσης ενέργειας με μπαταρίες για αιολική ενέργεια ανοικτής θάλασσας ή αλλιώς φλότερ (Batwind). Η χωρητικότητα αποθήκευσης και εξοικονόμηση ενέργειας από το Batwind αντιστοιχεί σε μια μπαταρία 2 εκατομμυρίων iPhone, σύμφωνα με τα στοιχεία που έδωσε η νορβηγική πολυεθνική. Η μονάδα μέτρησης χρειάζεται να υπογραμμιστεί για διάφορους λόγους. Συχνά όταν διαφημίζονται τα νέα μοντέλα αυτοκινήτων ή νέων τεχνολογιών ή καινοτόμων συσκευών διαφημίζεται επίσης την ικανότητά τους στην εξοικονόμηση ενέργειας. Όμως, αυτά τα δεδομένα δεν λαμβάνουν υπόψη ούτε τη διάρκεια ζωής αυτών των προϊόντων ούτε την κατανάλωση ενέργειας που απαιτούν συνολικά (σε όλη τη διάρκεια ζωής τους από την παραγωγή ως τη χωματερή). Αυτό σημαίνει ότι η παραγωγή, η διάρκεια και η διαχείριση των αποβλήτων από πολλά αγαθά και ακόμα περισσότερο από τις τεχνολογικές συσκευές που εισβάλλουν στην καθημερινή ζωή μας έχουν καταστροφικές επιπτώσεις στη φύση γύρω μας. Χρησιμοποιώντας τα iPhones ως μονάδα μέτρησης μας κάνει να καταλάβουμε σε τι χρειάζεται το μεγαλύτερο μέρος της παραγόμενης ενέργειας και πως είναι ο κόσμος που έχει σχεδιαστεί και κατασκευάζεται. Έτσι, το να αντισταθούμε σε έναν αγωγό όπως ο ΤΑΠ χωρίς να αντισταθούμε στις λεγόμενες "εναλλακτικές" ενέργειες αποδεικνύει μια λύση ανεπαρκής.

Re-search

Frangenti τεύχος 29, 3 Οκτωβρίου 2018

Αυτό είναι ένα εργαστήριο για επανα-αναζήτηση (re-search). Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι ψάχνεις ξανά; Αυτό σημαίνει ότι ψάχνουν κάτι που είχαν βρει κάποτε και έπειτα έφυγε, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, και τώρα πρέπει να το βρουν εκ νέου; (...) Τι προσπαθούν να βρουν ξανά; Και ποιος το έχει χάσει; Κουρτ Βόνεγκατ

Τι τροφοδοτεί τα μεγάλα ψέματα της εποχής μας και ποιος νομιμοποιεί την ύπαρξή τους; Είμαστε όλοι τόσο τυφλοί για να πιστεύουμε για παράδειγμα το ψέμα της "ανανεώσιμης και ασφαλούς" πυρηνικής ενέργειας; Δεν μάθαμε τίποτα από το παρελθόν;

Για τη διατήρηση αυτής της κατάστασης της διαρκούς έκπληξης στο βάθος του χρόνου πρέπει να λάβουμε υπόψη το ότι υπάρχει μια κουλτούρα καταστροφής που γεννιέται από τους ειδικούς της, που βγαίνουν ακατάπαυστα από πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα: πειραματικούς ερευνητές, επιστήμονες διαφόρων ειδών και τεχνικοί του κάθε τομέα. Αυτοί είναι οι δημιουργοί μιας καταστροφής που στο όνομα της φανταστικής προόδου (η νέα σύγχρονη θρησκεία με άθεο προσωπίο) με ευλάβεια ασχολούνται με τις ανάγκες αυτού του κόσμου. Χάρη στην πνευματική δουλειά τους και στα δικά τους "αθώα" μοντέλα μικρής κλίμακας ή μηχανήματα, νομιμοποιούν τη λεηλασία της γης και των φυσικών πόρων ειδικά εκεί που οι ανθρώπινες ζωές έχουν "μικρότερη αξία". Εγγυώνται την ύπαρξη μιας τεχνο-επιστημονικής δύναμης που κινεί την οικονομία και παράγει εργασία μέσω των πολέμων και των βομβαρδισμών, προξενεί γενετικές τροποποιήσεις διαφορετικών μορφών ζωής και μαζικές δηλητηριάσεις τόσο του πλανήτη όσο και των υπόλοιπων όντων που τον κατοικούν. Ωστόσο, είναι πιο δύσκολο από ό,τι νομίζουμε το να δει κανείς μόνο αρνητικά στην έρευνα. Για παράδειγμα, σύμφωνα με πολλούς/ές οι ατομικές βόμβες που πέσανε στη Χιροσίμα και στο Ναγκασάκι είναι μόνο ένα παράδειγμα κακής χρήσης της έρευνας της πυρηνικής σχάσης: ποιος θα είχε σκεφτεί όταν πρωτοβγήκε η πυρηνική ενέργεια, αυτόν τον τρόπο χρήσης όταν την ίδια στιγμή αυτά τα ίδια δεδομένα θα μπορούσαν να έδιναν ζωή σε πυρηνικούς αντιδραστήρες που παράγουν περισσότερη ενέργεια για όλους; Φυσικά για όλους...

Συχνά παραλείπεται ότι αυτό το πολυπόθητο ποσό της ενέργειας δεν χρειάζεται τόσο για να ανταποκριθεί στις ανάγκες της κατανάλωσης του κάθε ατόμου όσο για να τροφοδοτήσει την οικονομία, τις υποδομές και τη μηχανή του πολέμου που δεν σταματάει ποτέ : όλα αυτά καταναλώνουν και μολύνουν συνεχώς, πάντα έτοιμα για την επόμενη καταστροφή που θα ανακοινωθεί. Είναι απλά μια κακή χρήση της επιστήμης ειπώθηκε. Αντ' αυτού, μια καλή χρήση της επιστήμης είναι η επένδυση στις λεγόμενες ανανεώσιμες πηγές (ηλιακή,

αιολική, υδροηλεκτρική, γεωθερμική, κ.λ.π.) γιατί μετά από αιώνες λεηλασίας του υπεδάφους, την υπερεκμετάλλευση των πηγών υδρογονανθράκων και την κατασκευή ορυχείων για τη λήψη λιθίου και κοβαλτίου για την αποθήκευση αυτής της ενέργειας, θα χρειαστεί να στραφούμε σε κάτι ανανεώσιμο όπως ισχυριζόμαστε ότι είναι και η ανθρωπότητα. Ομοίως και για τη ζωή, καλή χρήση της επιστήμης είναι η γενετική τροποποίηση καλαμποκιών ή άλλων σπόρων έτσι ώστε οι καλλιέργειες να είναι πιο παραγωγικές γιατί όπως ξέρουμε τώρα που κάναμε τη γη να είναι άγονη αναγκάζοντας την να παράγει με μη φυσιολογικούς ρυθμούς, ούτως ή άλλως εμείς θα πρέπει και να φάμε. Το ίδιο ισχύει και για όλα τα όντα του κόσμου.

Εδώ και μερικούς αιώνες υπάρχει μια προειδοποίηση: «*Δεν είναι πάντα πρόοδος, ότι έρχεται μετά*»... Λοιπόν, είμαστε έτοιμοι και έτοιμες να τραβήξουμε μπροστά και να φανταστούμε το σαμποτάζ του παρόντος;

Το ενδελχές μούδιασμα

Frangenti τεύχος 29, 3 Οκτωβρίου 2018

Το γεγονός ότι η κρατική μηχανή και η τεχνο-οικονομική Λερναία Ύδρα είναι αδιαχώριστα μεταξύ τους, συνδέεται με το ζήτημα της ενέργειας που θεωρείται απαραίτητη. Η έρευνα, η διαχείριση και η κατοχή πηγών ενέργειας καθορίζουν τον πόλεμο. Η οικονομία και ο πόλεμος είναι εγγενώς συνδεδεμένοι, με την τεχνολογία να είναι το Λεβιάθαν που καθορίζει τον ολοκληρωτισμό της λεηλασίας. Για να είναι δυνατή η παραγωγή και η τροφοδότηση οποιασδήποτε πόλης με τα τεχνολογικά της εργαλεία και η κάλυψη των ενεργειακών της αναγκών με χιλιάδες εργαλεία πληροφορικής, είναι απαραίτητη η καταστροφή αυτού που απέμεινε από τη φύση προκειμένου να γίνει η προμήθεια ενεργειακών πόρων με αγωγούς φυσικού αερίου, αιολικά πάρκα, πυρηνικοί σταθμοί, πυλώνες υψηλής τάσης και ατελείωτες εκτάσεις ηλιακών συλλεκτών. Αειφορία γίνεται μια λέξη χωρίς σημασία, παραπλανητικού νοήματος. Η νέα γλώσσα των τεχνοκρατών και η εξαπάτηση στην υπηρεσία αυτού του πολιτισμού θέλουν να μας κρύψουν τη λήθη της επιβίωσης. Έτσι, η συνεχής αφαίρεση και το συναισθηματικό μούδιασμα συντηρούν ένα αυτοκτονικό σύστημα. Αυτή η κοινωνία δεν έχει τίποτα το βιώσιμο: είναι η φαύλη ενδελχής διαχείριση της καταστροφής. Θα μπορούσε να αμφισβητηθεί αυτή η κοινωνία με μερικές απλές ερωτήσεις: ποιον και τι εξυπηρετούν όλη αυτή η ενέργεια τη σήμερον ημέρα; Χρειάζεται για να φουντώνει τις επιθυμίες μας; Ή μήπως οι πηγές ενέργειας είναι στην υπηρεσία της παραγωγής αγαθών, της μηχανής του πολέμου, και λειτουργούν ως καύσιμο για την εκμετάλλευση και για τον σύστημα ελέγχου και καταστολής; Στο θάνατο της ζωής μια μικρή ιδέα μας βοηθά: η ενέργεια χρειάζεται για να λειτουργήσει αυτός ο κόσμος που ξέρουμε, δεν βοηθά τα όντα να ζουν αρμονικά με ό,τι τα περιβάλλει.

Η επανάληψη αυτού του ενεργειακού κόσμου βασίζεται πάνω σε ένα ψέμα: δεν υπάρχει μετάβαση από τη βρώμικη ενέργεια στην καθαρή ενέργεια. Ο άνθρακας δεν αντικατέστησε το ξύλο, το πετρέλαιο δεν έχει αντικαταστήσει τον άνθρακα και η πυρηνική ενέργεια δεν έρχεται σε αντιδιαστολή με το πετρέλαιο. Η ιστορία της εκμετάλλευσης των ενεργειακών πόρων δεν γνωρίζει αλλαγές παρά μόνο προσθήκες και συσσωρεύσεις. Σε αυτό το επίπεδο ο πολιτισμός τείνει να συσσωρεύει και σίγουρα όχι να αντικαθιστά. Η λέξη κλειδί είναι η ενδελέχεια: διαφοροποίηση και αύξηση της παραγωγής για να αντιμετωπιστεί η καταναλωτική αιχμή που για λόγους τεχνικούς και εκμετάλλευσης, δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί με μόνο ένα είδος παραγωγής ενέργειας. Η αποκαλούμενη ανανεώσιμη ενέργεια είναι στην υπηρεσία της επέκτασης της εκμετάλλευσης της γης. Η πράσινη οικονομία είναι το νέο χρώμα του κόκκινου αίματος.

Όπως τόνιζε ο αγώνας ενάντια στην πυρηνική ενέργεια, η ενέργεια είναι το βασικό υποστήριγμα για τη θωράκιση της τεχνο-βιομηχανικής κοινωνίας. Η ενέργεια προωθεί την παραγωγή. Η παραγωγή εμπορευματοποιεί τα πάντα και αυτά τα πάντα σημαίνουν ισχύς. Η ισχύς επιτρέπει τον πόλεμο. Ο πόλεμος είναι εξουσία. Εν τέλει, η ενέργεια είναι κυριαρχία.

Ψηφιακή μετάβαση και κυριαρχία

Α. Μπ.

Αρκετές φορές έχουμε σκεφτεί την ιδέα ότι η ενεργειακή μετάβαση είναι περισσότερο ένας τρόπος αφήγησης του κόσμου παρά μια αληθινή περιγραφή του. Σίγουρα δεν υπάρχει αντικειμενική αλήθεια, αλλά όσον αφορά το θέμα των μετασχηματισμών και της προόδου, το τι λέγεται για τον κόσμο και τις μεταβάσεις του είναι ξεκάθαρα μια παραμόρφωση.

Υπενθυμίζοντας ότι εάν η ενέργεια σημαίνει παραγωγή, η παραγωγή επιτρέπει το κέρδος μέσω της εμπορευματοποίησης. Εάν η ενέργεια σημαίνει δύναμη, η δύναμη επιτρέπει τον πόλεμο και ο πόλεμος σημαίνει εξουσία. Γιατί τότε να πρέπει να αντικατασταθούν οι πηγές εξουσίας αν είναι εφικτό να προστίθεται εξουσία στην εξουσία;

Ωστόσο, πρέπει να ειπωθεί ένα επιπλέον στοιχείο. Αυτός ο κόσμος διαπνέεται από φιλοδοξία και ωθεί στην ποσοτική συσσώρευση. Είτε είναι η οικονομική δύναμη ή η δυνατότητα άσκησης νόμιμης βίας, είτε η ικανότητα ελέγχου και πολλαπλασιασμού της ενέργειας ή μετασχηματισμού της φύσης, ο τελικός στόχος της κοινωνικής μας οργάνωσης παραμένει ούτως ή άλλως η αύξηση και η ενίσχυση της συσσώρευσης. Αυτό ικανοποιεί και αυτούς που υποστηρίζουν τη θεωρία της χαρούμενης αποανάπτυξης. Και αυτό το βρίσκουμε παντού : αν ο σκοπός του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής είναι να αυξηθεί η παραγωγή ενισχύοντας το ίδιο το κεφαλαίο, για το κράτος είναι ζήτημα ζωής ή θανάτου η δυνατότητα να αυξάνει τη στρατιωτική του

δύναμη, το μέγεθος της χώρας του και την ποσότητα του πληθυσμού του (καταφέροντας να κρατήσει έτσι σταθερά την κυβέρνηση και τον έλεγχο). Η μάζα, για την οποία τα άτομα έχουν δώσει το σώμα (το δικό τους), που "επιλέγει" να οργανωθεί στην κοινωνική δομή του κράτους δεν αρνείται καθόλου τη μαζική της φύση δηλαδή την ακόρεστη αναζήτηση της ανάπτυξης, της κυριαρχίας, της κατάκτησης των πάντων. Ο σκοπός αυτής της μάζας είναι πάντα να επιλύει τις συγκρούσεις μέσω της απορρόφησης όλων των ποικιλομορφιών με την αφομοίωση των μορφών ζωής και την δημιουργία σχέσεων σύμφωνα με το ηθικό και αξιακό σύστημά της. Ακόμη και το τεχνικό σύστημα και ο τεχνολογικός κόσμος που η μάζα παράγει περιέχουν στη φύση τους το μέγεθος της κυριαρχίας με τη θέληση να ενδυναμώσει με αόριστο τρόπο και άνευ όρων την ικανότητα επίτευξης στόχων. Η τεχνική αυτή είναι αυτή τη στιγμή η ισχυρότερη υποθήκη σχετικά με τη δυνατότητα προσδιορισμού του μέλλοντος του κόσμου στον οποίο ζούμε. Η νόηση των υλικών ορίων του πλανήτη μας αντιτίθεται στην συνεχόμενη αύξηση της κυριαρχίας και της συσσώρευσης της εξουσίας, κινείται από την ιδέα της συνεχούς τεχνολογικής προόδου που θα κάνει να γίνουν εφικτές δυνατότητες μέχρι τώρα αδιανόητες. Ο τρόπος μας να κατανοήσουμε τη τριγύρω μας κοινωνική πραγματικότητα και το πώς ζούμε σε σχέση με αυτήν και τους ανθρώπους γύρω μας παίρνει μορφή από τη συνέργεια και την αλληλεπίδραση μεταξύ του Τεχνοκρατικού Συστήματος, του Κράτους και του Κεφαλαίου, όσο και από τις αντιθέσεις και τη ασυμβατότητα μεταξύ τους. Όταν κάτι παίρνει μορφή από μια τάση που ποτέ δεν κρύβεται ούτε εξαντλείται ως προς την Εξουσία τότε δεν μπορούνε παρά να κρύβονται από πίσω η εμπορευματοποίηση, η βίαιη υποβολή και ο χρηστικός μετασηματισμός της πραγματικότητας. Αυτή η πραγματικότητα στην οποία ζούμε είναι το πραγματικό αποτέλεσμα της επικάλυψης και της αλληλεπίδρασης αυτών των συστημάτων εξουσίας που είναι μπλεγμένοι σε ένα συνολικό σύστημα, αυτό της Κυριαρχίας.

Κάποιος είπε ότι η κοινωνία μας και το νόημα που η νεωτερικότητα έπαιρνε σιγά σιγά έχει συμπυκνωθεί στο Άουσβιτς και στη Χιροσίμα (ή μάλλον στο σύνολο του Σχεδίου Μανχάταν). Υπάρχουν καλύτερα παραδείγματα από αυτά τα δράματα για το τι φέρνει ο συνδυασμός πολέμου, τεχνολογικής ανάπτυξης και εκμετάλλευσης άλλων ανθρώπων; Είτε στη δικτατορία, είτε στη δημοκρατία, εισάγονται χιλιάδες ζωές αδιάφορα στην παραγωγική μηχανή της οργάνωσης της εργασίας. Η τεχνοεπιστημονική ανάπτυξη ωστόσο γίνεται ένα βασικό στοιχείο, το άλφα και το ωμέγα των σχεδίων αυτών που έχουν καταστρέψει τη ζωή χιλιάδων και χιλιάδων ανθρώπων. Τόσο στην οργάνωση της κράτησης - φυλακής όσο στην κοινωνική ειρήνευση ενός ολόκληρου έθνους και στο σχεδιασμό της σφαγής είμαστε μάρτυρες της επιβεβαίωσης μιας εξουσίας που αναζητάει μια όλο και μεγαλύτερη σύνδεση με την τεχνική αποτελεσματικότητα της διαχείρισης της ζωής των πολιτών της. Όλα αυτά φαίνονται προφανή στον επιστημονικό χαρακτήρα της ναζιστικής σφαγής

και στην απελευθέρωση που προσφέρει η καταναγκαστική εργασία σε στρατιωτικά εργοστάσια, η ιατρό - επιστημονική έρευνα σε ανθρώπινα όντα με τα σώματα μαθηματικά ταξινομημένα με βάση τους σειριακούς αριθμούς που εκτυπώνονται στο δέρμα. Όμως δεν είναι τόσο προφανή για το σχέδιο Μανχάταν. Ωστόσο αυτό το σχέδιο έβαλε 130.000 ανθρώπους στην εργασία και το 90% των κεφαλαίων χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή βιομηχανικών εγκαταστάσεων και την παραγωγή σχάσιμου υλικού. Δημιουργήθηκαν ολόκληρες πόλεις στις οποίες χτίστηκαν τα μεγαλύτερα ταχυδρομεία της χώρας. Το ζήτημα του πολέμου ωχριά μπροστά στην επίδειξη δύναμης του κρατικού βιομηχανικού συστήματος που επανέρχεται με τη δικαιολογία για να επιβάλει στρατιωτικοποίηση και πειθαρχία. Το κράτος άφησε έδαφος για τις βιομηχανικές επενδύσεις επιτυγχάνοντας έτσι τη δημιουργία χιλιάδων θέσεων εργασίας με την αύξηση της εσωτερικής κατανάλωσης, πολιτική νομιμότητα και την εθνική επιβεβαίωση της εξουσίας. Πως μπορούμε να χωρίσουμε το κομμάτι της τεχνολογίας από το στρατιωτικο-κρατικό και οικονομικό κομμάτι; Αδύνατο.

Στη σημερινή εποχή ακόμη και τα χρήματα καταναλώνουν ενέργεια τα Bitcoin (το κρυπτογραφικό νόμισμα του οποίου η χρήση πλέον αυξάνεται εκθετικά τόσο που αξίζουν πλέον περισσότερο από τα McDonald's και τον Walt Disney με βάση την κεφαλαιοποίηση της αγοράς του) καταναλώνει μόνο του περισσότερη ενέργεια από ότι τα περισσότερα έθνη του κόσμου. Η ψηφιακή υποδομή των bitcoin στην πραγματικότητα απαιτεί περίπου 30 τεραβατώρες ανά έτος που είναι περισσότερο από το ποσό που χρειάζεται η Ιρλανδία. Η έκδοση χρημάτων σήμερα απαιτεί περισσότερη ενέργεια από αυτή που καταναλώνεται σε ένα χρόνο σε ευρωπαϊκές χώρες όπως η Αυστρία, η Κροατία και η Ουγγαρία αλλά και πάρα πάνω από αυτή που χρειάζονται όλα τα κράτη στην Αφρική με εξαίρεση την Αλγερία, την Αίγυπτο και τη Νότια Αφρική.

Μια απλή συναλλαγή σε bitcoin χρησιμοποιεί μια ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας, που θα ήταν αρκετή για την τροφοδότηση 10 αμερικάνικων σπιτιών, ενώ στο σύνολό της η ενέργεια που καταναλώνεται από το κρυπτογραφικό νόμισμα, θα μπορούσε να ικανοποιήσει την ενεργειακή απαίτηση 2,79 εκατομμυρίων σπιτιών. Κάθε ώρα στην ατμόσφαιρα εκλύονται τεράστιες ποσότητες θερμότητας χρησιμοποιώντας ουσιαστικά το κλίμα και το περιβάλλον σαν έναν τεράστιο χώρο υγειονομικής ταφής των "θερμικών αποβλήτων" μας. Στο παρελθόν, η απαραίτητη ηλεκτρική ενέργεια για τα κέντρα επεξεργασίας δεδομένων τα οποία διαχειρίζονται τις λειτουργίες στις κάρτες Visa ήταν τόση όση και οι ενεργειακές ανάγκες 50 χιλιάδων σπιτιών (με ημερήσιο αριθμό συναλλαγών 3000 φορές μεγαλύτερες από αυτές του Bitcoin). Η πρόοδος και τα αποτελέσματά της μας οδηγούν προς μια συνεχώς μεγαλύτερη εξάρτηση από τον κόσμο της εξόρυξης, παραγωγής και μεταφοράς ενέργειας. Φαίνεται ξεκάθαρα ότι με όλες αυτές τις τεχνολογικές καινοτομίες,

μειώνεται συνεχώς και η δυνατότητα μας να ζήσουμε ανεξάρτητα από το κοινωνικό σύστημα που μας περιβάλλει γιατί χρειαζόμαστε, για παράδειγμα, την ενέργεια του για να μπορέσουμε να κάνουμε αυτό που θέλουμε. Μπορούμε να σκεφτούμε ακόμη το γεγονός ότι μια δράση που θεωρούνταν ακατόρθωτη, όπως η προσγείωση στο φεγγάρι, 356 χιλιάδες χιλιόμετρα πήγαινε και άλλο τόσο για το έλα, έχει πραγματοποιηθεί καταναλώνοντας ισχύ απείρως κατώτερη από αυτή του smartphone που χρησιμοποιούμε καθημερινά για την ανταλλαγή μηνυμάτων και που ούτως ή άλλως μετά από μερικά χρόνια για τις νέες και καλύτερες εφαρμογές θα είναι και αυτό ένα ξεπερασμένο μοντέλο. Οπότε αναρωτιόμαστε, τα χρειαζόμαστε πραγματικά όλο αυτό;

Το θέμα είναι ότι έχουμε χάσει την αίσθηση της κοινωνικής διάστασης αυτού που μας περιβάλλει. Όπως ένας αγωγός δεν είναι μόνο οι τόνοι χάλυβα στο βυθό της θάλασσας αλλά είναι και η υλοποίηση μιας ιδέας για τον κόσμο, έτσι και οι σειρήνες της προόδου και τη οικολογικής καινοτομίας ξεχνούν ή αγνοούν σκόπιμα ποιο είναι το κοινωνικό κόστος ορισμένων προτάσεων. Όταν οι φιλόσοφοι και οι οικολόγοι μιλούν για ελαφρές οικονομίες καθαρές, ανανεώσιμες και μηχανογραφοποιημένες ξεχνούν την πλευρά hardware του δικού τους soft κόσμου.

Ξεκινώντας πάντα από τον κόσμο της ενέργειας, για παράδειγμα, η εξορυκτική βιομηχανία καταναλώνει μεταξύ 7 και 10% της παγκόσμιας ηλεκτρικής ενέργειας. Η παραγωγή υπολογιστών και smart city απαιτεί ξεκάθαρα τεράστιες ανασκαφές εξόρυξη και τεράστιες ποσότητες εργατικού δυναμικού προκαλώντας ρύπανση και βουνά συντριμμιών. Για να μην αναφέρουμε τις μπαταρίες που είναι ουσιώδες στοιχείο για τη συσσώρευση ενέργειας ειδικά για μη σταθερές ανανεώσιμες πηγές (ηλιακή, αιολική, κ.λπ.). Αν αθροίσουμε όλο αυτό ποσοτικά, με τη λογική της διαρκούς ανάπτυξης λαμβάνουμε μια τρομακτική μάζα ηλεκτρονικών και οικιακών συσκευών όλων των ειδών, που σε κάθε νέα "γενιά" που παράγεται, θα καταλήξουν σε χώρους υγειονομικής ταφής, με όλα τα τοξικά υλικά που περιέχουν και χωρίς να τα ψάξει ποτέ πια κανείς.

Όμως, ο σύγχρονος μύθος της προόδου δεν είναι ο μόνος που συμβάλλει στην απευαισθητοποίηση για το κοινωνικό κόστος του τρόπου ζωής μας. Η ίδια η κοινωνική οργάνωση με τον τρόπο που αρθρώνεται στο χώρο, επηρεάζει σημαντικά όλα αυτά. Μας λένε ότι για να σώσουμε το νερό πρέπει να μετριάσουμε τη χρήση του καζανακίου της τουαλέτας όταν το μεγαλύτερο μέρος του νερού που καταναλώνεται κατά κεφαλήν σε μια χώρα χρησιμοποιείται για την παραγωγή εμπορευμάτων που εισάγονται και καταναλώνονται, αφού παράγονται σε άλλα μέρη και έχοντας εκμεταλλευτεί νερό από τα άλλα μέρη. Στον κόσμο του εφοδιασμού και των supply chains, οι ευθύνες συγχέονται μεταξύ χώρου και χρόνου. Αλλά ενόψει συγκεκριμένων ευθυνών ορισμένων εταιρειών η αξιολόγηση των ρυπογόνων εκπομπών γίνεται με κρατική βάση δίνοντας την ψευδαίσθηση ότι όλοι μας έχουμε

ευθύνη σε αυτό και με μικρές καθημερινές χειρονομίες θα μπορούσαμε να προστατεύσουμε τον πλανήτη. Το σημαντικό σημείο είναι ότι όλοι μας έχουμε ευθύνες αλλά όχι επειδή αφήνουμε το φως ανοιχτό για ένα διάστημα. Έχουμε την ευθύνη που συνεχίζουμε να θέλουμε να ζούμε σε ένα σύστημα που δεν θέτει κανένα όριο στη δική του δράση για την εκμετάλλευση και καταστροφή του περιβάλλοντος. Και αντί να ψάξουμε τις ευθύνες στον κοινωνικό μας τρόπο ζωής, κοιτάζουμε στα σπίτια μας και αρχίζουμε να χωρίζουμε το γυαλί από το πλαστικό με μεγαλύτερη προσοχή. Για παράδειγμα, ίσως το ζήτημα θα ήταν να σταματούσαμε να παράγουμε πλαστικό υλικό. Όχι ως κίνημα βασισμένο στην οικολογική θεώρηση αλλά ως άρνηση αυτού του κόσμου και της βιομηχανίας του.

Για αυτό, το να μιλάμε για ανανεώσιμη ενέργεια, εξοικονόμηση ενέργειας, ψηφιακή μετάβαση, αποανάπτυξη μέσα σε αυτό κοινωνικό σύστημα είναι μόνο ένα διαρκές παιχνίδι εξαπάτησης. Η μεταρρύθμιση, ως μερική, δεν μπορεί να κάνει τον κόσμο αυτό βιώσιμο. Η μη βιωσιμότητά του κόσμου είναι από αιώνες βαθιά εγγεγραμμένη στις ρίζες και στη λογική αυτού του κόσμου.

Σπινθήρες, πάλι;

Tilt n.1, 9 Φεβρουαρίου 2019

Περίπου ένα χρόνο πέρασε από τότε που ένα γεγονός που έμοιαζε να είναι ασήμαντο έχει γίνει η σπίθα που πυροδότησε τη διαμαρτυρία εναντίον του έργου του αγωγού TAP βγάζοντας τον αγώνα έξω από το συμβολικό πλαίσιο στο οποίο είχε μείνει μέχρι τότε και παρακάμπτοντας εκείνους που είχαν αυτοανακηρυχθεί ως οι μοναδικοί εχθροί του έργου. Ήταν συναρπαστικές μέρες εκείνες, όταν ένα μικρό μέρος του πληθυσμού με την αποφασιστικότητά του και τη φαντασία του έθεσε πραγματικά σε δυσκολία την καταστροφική μηχανή παίρνοντας στα χέρια τους με πράξεις την εναντίωση στο έργο του TAP. Σταμάτησε έτσι να βασιζεται στα υπογεγραμμένα χαρτιά και στην πολιτική που όλα αυτά τα χρόνια είχαν αποδείξει την έλλειψη αποτελεσματικότητάς τους. Και χρειάστηκε όλη την δύναμη της πολιτικής – τόσο η από τα πάνω όσο και η από τα κάτω – για να επαναφέρει στα όρια του ακίνδυνου, μια διαμαρτυρία που φαινόταν να θέλει και να μπορούσε να γίνει ριζοσπαστική. Μια τάξη πολιτικών όλων των ειδών. Από τους επίδοξους ηγέτες έτοιμους να φτάσουν στη νέα σκηνή για να τοποθετήσουν το δικό τους σημαϊάκι ή να επιβάλουν την υπεροχή τους όλοι να πηγαίνουν στην περιοχή του Σαν Μπασίλιο, μέχρι αυτούς που μέχρι την ημέρα πριν από τις διαμαρτυρίες δεν γνώριζαν καν ότι υπάρχει το έργο ενός αγωγού αερίου στο Σαλέντο ή δεν γνώριζαν καν τους δρόμους για να φτάσουν σε αυτή τη περιοχή.

Κατά τη διάρκεια αυτού του έτους, το έργο του TAP συνέχισε χωρίς την αρχική καθοριστική αποφασιστικότητα της αντίστασης, αλλά τίποτα δεν έχει

τελειώσει ακόμα. Θα είμαστε ικανοί να αφήσουμε πίσω μας την πολιτική και τα σφραγισμένα χαρτιά; Θα είμαστε ακόμα ικανοί να αντισταθούμε πραγματικά και με θάρρος; Θα είμαστε ακόμα ικανοί να αλλάξουμε αυτή κατεύθυνση των πραγμάτων; Πάντως το να προσπαθούμε είναι το λιγότερο που μπορούμε να κάνουμε.

Ο άνεμος να αλλάξει φορά

Avis de tempetes n. 6, 15 Ιουνίου 2018

“Η αιολική βιομηχανία δεν είναι τίποτα άλλο παρά η συνέχιση της βιομηχανικής κοινωνίας με άλλα μέσα. Με άλλα λόγια μια σχετική κριτική για την ηλεκτρική ενέργεια και την ενέργεια εν γένει, δεν μπορεί να μη συνοδεύεται και από μία κριτική της κοινωνίας για την οποία αποτελεί ζωτική ανάγκη η μαζική παραγωγή ενέργειας. Όλα τα υπόλοιπα είναι απλώς μια ψευδαίσθηση: μια καμουφλαρισμένη αποδοχή της παρούσας κατάστασης που συντελεί στην αναπαραγωγή των βασικών χαρακτηριστικών αυτής της κοινωνίας.”

Le vent nous porte sur le systeme, 2009

Μια νύχτα καταιγίδας. Οι αστραπές φωτίζουν τον ουρανό ενώ οι κεραυνοί φαίνεται να ανακοινώνουν το τέλος του κόσμου. Ακόμη και αν δεν έφτασε το τέλος στη Μαρσάν (Drome) την 1η Ιουνίου 2018, παρόλα αυτά εκείνη τη μέρα κάτι έχει συμβεί, ή μάλλον δυο πράγματα έχουν συμβεί και έχουν συναντήσει την απροσδόκητη μοίρα τους: δύο ανεμογεννήτριες έχουν δεχθεί επίθεση. Η μία κήκε εντελώς και η δεύτερη έχει βλάβες. Η ομάδα RES μπόρεσε μόνο να εξακριβώσει ίχνη παραβίασης στις δύο πόρτες πρόσβασης στους γιγάντιους στύλους, όπου βρίσκονται η τουρμπίνα και τα φτερά αυτών των βιομηχανικών τεράτων ανανεώσιμης ενέργειας. Δυο λιγότερες ανάμεσα σε χιλιάδες εμφυτευμένες στη Γαλλία κατά την τελευταία δεκαετία. Ή μάλλον τρεις αν υπολογίσουμε τη φωτιά τέσσερις μέρες αργότερα σε μία που βρίσκεται στον οροπέδιο του Aumelas, κοντά στο Saint-Pargoire (Herauld), με μια χρονική σύμπτωση που μερικές φορές κάνει να συμβεί το σωστό.

Είναι αρκετά ξεκάθαρο ότι αυτές οι ανεμογεννήτριες δεν έχουν τίποτα να κάνουν με τους γραφικούς ανεμόμυλους του παρελθόντος - οι οποίοι, παρεμπιπτόντως, ήταν στις περισσότερες περιπτώσεις σημαντικές πηγές συσσώρευσης για τον ντόπιο ή μη γραφειοκράτη, κάτι που συχνά προκαλούσε την οργή των αγροτών -. Αλλά τότε γιατί τα κράτη των πολλών χώρων ενθαρρύνουν τη δημιουργία "αιολικών πάρκων" στα ύψη των λόφων ή των κοιλάδων ή και ακόμη στη θάλασσα; Μάλλον δεν είναι μόνο το αποτέλεσμα ενός μαθηματικού υπολογισμού, γιατί ακόμα και οι μηχανικοί δεν μπορούν να μαγειρέψουν όλους τους αριθμούς, μιας και πρέπει όλοι να παραδεχτούμε ότι οι ανεμογεννήτριες δε μπορούν να δουλέψουν περισσότερο από το 19% του χρόνου σε ένα χρόνο (μια απόδοση πολύ χαμηλότερη από

τους πυρηνικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής που φτάνουν το 75% ή τις μονάδες ηλεκτροπαραγωγής από καύση άνθρακα που φτάνουν μεταξύ 30 και 60% απόδοση). Ούτε μπορεί να εξαρτηθεί από την επιθυμία να μετατραπεί ολόκληρος ο ενεργειακός τομέας σε "ανανεώσιμη" γιατί αυτό θα ήταν απλά αδύνατο καταβροχθίζοντας το ίδιο ποσοστό ηλεκτρικής ενέργειας συνολικά. Για παράδειγμα, για την ίδια ζήτηση ενέργειας, η Γαλλία θα έπρεπε να εγκαταστήσει μια ανεμογεννήτρια ανά 5 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Ο λόγος της επένδυσης σε αιολικά πάρκα δεν μπορεί να είναι το "περιβάλλον" και αν κάποιος προσέξει, δύσκολα πέφτει στην απάτη της 'καθαρής τεχνολογίας' μιας και η παραγωγή και η εγκατάσταση ανεμογεννητριών περιλαμβάνει την εξαγωγή σπάνιων και πολύ τοξικών υλικών, πετρελαιοφόρα πλοία για τη μεταφορά ορυκτών, τεράστια εργοστάσια για να κατασκευάζουν τις ανεμογεννήτριες και αυτοκινητόδρομους για την μεταφορά κομματιών τους σε διάφορα μέρη, και ούτω καθεξής. Για να μην αναφέρουμε και το τι προκαλεί και η κατασκευή και συντήρηση του κεντρικού δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας στο οποίο πρέπει να συνδεθούν οι ανεμογεννήτριες για να μεταφέρουν ενέργεια. Τέλος, ο μετασχηματισμός του συνολικού συστήματος ενέργειας σε ανανεώσιμο δεν θα δημιουργούσε ιδιαίτερα προβλήματα και για τις μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις ενέργειας που έχουν συσσωρεύσει μια περιουσία από το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο, αφού πλέον αυτές οι ίδιες εταιρίες επενδύουν στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Όχι, με αυτόν τον τρόπο δεν θα βρούμε απάντηση, πρέπει να βρούμε μια άλλη εξήγηση.

Να εξαλείψουμε εξ' αρχής όλες τις οικολογικές και περιβαλλοντολογικές φανφάρες που χρησιμοποιούν τόσο οι 'υπεύθυνοι πολίτες,' όσο και η κάθε εταιρία, κάθε κράτος και κάθε ερευνητής. Δε συντελείται καμία "ενεργειακή μετάβαση", δεν υπήρξε ποτέ στην ιστορία. Ό,τι και να λένε οι αξιολάτρευτοι υπάλληλοι των τεχνολογικών start-up, η εκμετάλλευση της μυϊκής δύναμης του ανθρώπου δεν έχει εγκαταλειφθεί ποτέ... Η εξάπλωση της γενικευμένης χρήσης του πετρελαίου δεν προκάλεσε την εγκατάλειψη του άνθρακα. Η αναγκαστική εισαγωγή της πυρηνικής ενέργειας δεν έχει οδηγήσει πουθενά στην εξαφάνιση των "κλασσικών" σταθμών ηλεκτροπαραγωγής που λειτουργούν με αέριο, ντίζελ ή άνθρακα. Δεν υπάρχουν μεταβάσεις, υπάρχουν μόνο προσθήκες. Η επιτάχυνση της αναζήτησης νέων ενεργειακών πόρων αντιστοιχεί μόνο στα στρατηγικά-γεωπολιτικά συμφέροντα και σίγουρα όχι σε ηθικά-δεοντολογικά. Σε έναν κόσμο όχι μόνο εξαρτημένο, αλλά υπέρ-εξαρτημένο από την ηλεκτρική ενέργεια είναι αναγκαίο να διαφοροποιηθούν οι τρόποι παραγωγής της. Για την αύξηση της απόδοσης παροχής ενέργειας που έχει όλο και μεγαλύτερη σημασία σε έναν online κόσμο που λειτουργεί με ροές Jit [Just-in-time] σε όλα τα επίπεδα η λέξη-κλειδί είναι η διαφοροποίηση (differentiation) και ο πολλαπλασιασμός των πηγών ενέργειας έτσι ώστε να αντιμετωπιστούν οι γνωστές "αιχμές κατανάλωσης" που για τεχνικούς λόγους δεν μπορούν

να αντιμετωπιστούν με μόνο έναν τύπο ηλεκτρικής παραγωγής (όπως για παράδειγμα με την πυρηνική ενέργεια). Οπότε, δεν υπάρχει μόνο η ανάπτυξη της αιολικής και ηλιακής ενέργειας αλλά και των μονάδων βιομάζας, της γενετικώς τροποποιημένης ελαιοκράμβης που χρησιμοποιείται ως βιοκαύσιμο (πολύ διασκεδαστική είναι η γλώσσα του κόσμου της τεχνολογίας!), των νέων τύπων πυρηνικών σταθμών, των αγωγίμων νανουλικών που υπόσχονται να μειώσουν σημαντικά τις απώλειες θερμότητας κατά τη μεταφορά της ηλεκτρικής ενέργειας, και η λίστα δεν τελειώνει εδώ. Ως εκ τούτου, δεν αποτελεί έκπληξη ότι ο ένας από τους τρεις τομείς που αναφέρονται στα ευρωπαϊκά ερευνητικά προγράμματα που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα *Horizon 2020* αφορά την ενέργεια.

Αλλά τότε τι είναι αυτή η ενέργεια και ποιο είναι το ζήτημα της ενέργειας εν γένει; Όπως έχουν τονίσει πολλοί αγώνες όπως εκείνοι ενάντια στην πυρηνική ενέργεια, η ενέργεια αποτελεί έναν βασικό πυλώνα της κρατικής και της καπιταλιστικής βιομηχανοποιημένης κοινωνίας. Η ενέργεια σημαίνει παραγωγή, η παραγωγή επιτρέπει το κέρδος μέσω της εμπορευματοποίησης. Η ενέργεια σημαίνει δύναμη, η δύναμη επιτρέπει τον πόλεμο και ο πόλεμος σημαίνει εξουσία.

Ο έλεγχος της παραγωγής ενέργειας δίνει τεράστια εξουσία. Δεν περιμένανε την πετρελαϊκή κρίση του 1973 για να καταλάβουν αυτό το γεγονός τα δυτικά κράτη, όταν και έγινε εμφανής σε όλους η εξάρτησή τους από τις χώρες που έχουν τα μεγαλύτερα αποθέματα πετρελαίου και η ανάγκη επιβολής των σχεδίων εξουσίας πάνω τους. Αυτός είναι ένας από τους κύριους λόγους για τους οποίους πολλά κράτη όπως η Γαλλία δικαιολόγησαν τον πολλαπλασιασμό των πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής στις χώρες τους : η απόκτηση ενεργειακής αυτονομίας χρησιμοποιείται σαν όπλο ώστε να αναγκάσει τις άλλες χώρες να παραμείνουν σε τάξη. Όμως ένα άλλο πράγμα είναι ίσως ακόμα πιο σημαντικό εδώ: η πυρηνική ενέργεια επιβεβαίωσε ότι μόνο το κράτος και το κεφάλαιο πρέπει να έχουν την αποκλειστικότητα-μονοπώλιο στην παραγωγή ενέργειας και ότι αυτό το μονοπώλιο αντιπροσωπεύει μια σχέση ανάλογη με το βαθμό εξάρτησης των πληθυσμών. Έτσι, οποιαδήποτε επαναστατική δράση που διατείνεται ότι θέλει να μεταμορφώσει ριζικά τον κόσμο θα πρέπει να ασχοληθεί με αυτά τα τέρατα της ενέργειας. Η κριτική στην πυρηνική ενέργεια και στον κόσμο της, μας βοήθησε να κατανοήσουμε το ρόλο της ενέργειας στην κυριαρχία σε όλο το πεδίο εφαρμογής της. Με λίγα λόγια, η ενέργεια σημαίνει κυριαρχία. Όπως περιγράφεται σε ένα κρίσιμο δοκίμιο πολύ τεκμηριωμένο που εμφανίστηκε πριν από μερικά χρόνια το οποίο έκανε μια σύνδεση μεταξύ του ζητήματος της πυρηνικής ενέργειας και της αιολικής ενέργειας: *Το μεγαλύτερο μέρος της ενέργειας που καταναλώνεται σήμερα χρησιμοποιείται για τη λειτουργία μιας μηχανής υποδούλωσης από την οποία θέλουμε να βγούμε.*

Παρ' όλα αυτά, βάζοντας στο τραπέζι το ζήτημα της ενέργειας αυτό συχνά δημιουργεί μέχρι τώρα ακόμη και μεταξύ των εχθρών αυτού του κόσμου κάποια αμηχανία. Στην πραγματικότητα, συσχετίζουμε συνήθως την ενέργεια με τη ζωή όπως και οι ειδικοί της ενέργειας που έχουν συμβάλει στην ευρεία διάδοση μιας οπτικής που εξηγεί κάθε ζωτικό φαινόμενο ως μεταφορά, απώλεια και μετασχηματισμό ενέργειας (χημεία, κινητική, θερμοδυναμική...). Για τους ειδικούς, το σώμα δεν είναι παρά μια δέσμη ενεργειακών διεργασιών ακριβώς όπως ένα φυτό είναι απλώς ένα σύνολο χημικών μετασχηματισμών. Ένα άλλο παράδειγμα, για το πώς μια ιδεολογική κατασκευή επηρεάζει και επηρεάζεται από τις κοινωνικές σχέσεις, είναι ο σύγχρονος συσχετισμός και η σύνδεση των εννοιών της κινητικότητας, της ενέργειας και της ζωής. Συνεχείς μετακινήσεις, το να μην μένει κανείς κάπου για πολύ χρόνο, το να δείτε τη χώρα περνώντας από ένα τρένο υψηλής ταχύτητας σε ένα αεροπλάνο low cost για ένα ταξίδι που σε ελάχιστο χρόνο διασχίζει εκατοντάδες χιλιόμετρα είναι ένα σύγχρονο παράδειγμα της "κοινωνικής επιτυχίας". Ταξίδι, ανακάλυψη, περιπέτεια ή άγνωστο μέρος, είναι λέξεις που εμφανίζονται τώρα στο προσκήνιο σε όλες τις διαφημιστικές οθόνες και μέσω μίας διαστρεβλωμένης αφομοίωσης καταστρέφουν μια ολόκληρη διάσταση της ανθρώπινης εμπειρίας, η οποία περιορίζεται σε γρήγορες και ακίνδυνες επισκέψεις των τόπων που φτιαχτήκαν για το σκοπό αυτό. Ένα παράδειγμα είναι η διαμονή με άγνωστους στο δωμάτιο, αφού πρώτα έχουν δεόντως ελεγχθεί, και είναι εγγυημένοι μέσω της διαχείρισης και της παρακολούθησης από τις βάσεις δεδομένων μιας εικονικής πλατφόρμας. Ίσως γι' αυτό τα μάγουλα γίνονται κόκκινα ή τα χείλη αρχίζουν να τρέμουν όταν κάποιος τολμά να προτείνει ότι θα έπρεπε να κόψουμε την ενέργεια σε αυτόν τον κόσμο.

Το ξεπέραςμα αυτής της αμηχανίας δεν είναι εύκολο. Όλη η κρατική προπαγάνδα μας προειδοποιεί συνεχώς με την προβολή εικόνων πραγματικών πολέμων μπροστά στο σενάριο καταστροφής του ενεργειακού εφοδιασμού. Ωστόσο μια μικρή προσπάθεια για να απαλλαγούμε από αυτές τις οπτασίες που μολύνουν τα κεφάλια μας θα ήταν ένα απαραίτητο βήμα. Και αυτό χωρίς να θέλουμε να αναπτύξουμε "εναλλακτικά προγράμματα" για την επίλυση του ζητήματος γιατί σε αυτόν τον κόσμο όπως είναι τώρα δεν υπάρχει επίλυση. Οι σύγχρονες πόλεις δεν μπορούν να επιβιώσουν χωρίς κεντρικό ενεργειακό σύστημα είτε αυτό προέρχεται από πυρηνικούς σταθμούς είτε από νανοϋλικά είτε από ανεμογεννήτριες. Η βιομηχανία δεν μπορεί να εγκαταλείψει τις καταστροφικά τεράστιες ποσότητες ενέργειας που χρειάζεται για την ύπαρξή της. Το χειρότερο είναι όταν η έρευνα και ο πειραματισμός της ενεργειακής αυτονομίας καταλήγουν να τροφοδοτούν την πρόοδο της εξουσίας, εξαιτίας της ανησυχίας μας και της έλλειψης άμυνας μας για την αντιμετώπιση ενός ταραγμένου και αβέβαιου μέλλοντος. Και αυτό εν μέρει συμβαίνει, όχι μόνο στο πλαίσιο των αγώνων κατά της διαχείρισης της ενέργειας και της εκμετάλλευσης

των πόρων αλλά και σε αγώνες κατά της πατριαρχίας, του ρατσισμού ή του καπιταλισμού. Οι πειραματικές ανεμογεννήτριες στις κοινότητες των hippies της δεκαετίας του 1960 στις ΗΠΑ ίσως πήραν κάποιο χρόνο για να μπουν στη βιομηχανική σκηνή αλλά σήμερα αποτελούν σημαντικό παράγοντα για την καπιταλιστική και την κρατική αναδιάρθρωση.

Αυτή η τιτανική κοινωνία πηγαίνει πραγματικά προς βύθιση περιορίζοντας ή καταστρέφοντας κατά μήκος του μονοπατιού της κάθε δυνατότητα αυτόνομης ζωής, κάθε εσωτερικής ζωής, κάθε μοναδικής εμπειρίας, με την καταστροφή της γης, την δηλητηρίαση του αέρα, την μόλυνση του νερού, και τον ακρωτηριασμό των κυττάρων. Θα ήταν πράγματι ανεπαρκής ή υπερβολικά επικίνδυνο το να προτείνουμε ότι για να βλάψουμε την εξουσία, για να έχουμε οποιαδήποτε ελπίδα να ανοίξουμε νέους ορίζοντες, για να δώσουμε λίγο χώρο στην ελευθερία χωρίς όρια και φρένα, η υπονόμηση της ενεργητικής βάσης αυτής της εξουσίας αποτελεί μια καλή αρχή;

Ας δούμε τι έχουμε μπροστά και γύρω μας: σε όλο τον κόσμο βρίσκονται σε εξέλιξη αγώνες ενάντια στην εκμετάλλευση των φυσικών πόρων ή κατά της κατασκευής μονάδων παραγωγής ενέργειας (αιολικά πάρκα, πυρηνικοί σταθμοί, αγωγοί πετρελαίου και φυσικού αερίου, γραμμές υψηλής τάσης και μονάδες ηλεκτροπαραγωγής βιομάζας, γενετικά τροποποιημένοι τομείς ελαιοκράμβης, ορυχεία κ.λπ.). Όλα τα κράτη θεωρούν αυτά τα νέα έργα και τις υπάρχουσες ενεργειακές υποδομές ως "υποδομές ζωτικής σημασίας" δηλαδή απαραίτητες για την εξουσία. Δεδομένης της κεντρικής σημασίας του ενεργειακού ζητήματος, δεν πρέπει να μας εκπλήσσει αυτό που γράφει η ετήσια έκθεση ενός από τους πιο γνωστούς οργανισμούς παρακολούθησης των πολιτικών και κοινωνικών εντάσεων στον κόσμο (οργανισμός που είναι επιδοτούμενος από τους παγκόσμιους ασφαλιστικούς γίγαντες): ότι το 70% όλων των επιθέσεων και σαμποτάζ που επισημαίνονται ως τέτοια στον πλανήτη διαπράττονται από μη κρατικούς φορείς, από άτομα διαφορετικών τάσεων και ιδεολογιών και όπως είπαμε έχουν στόχο τις υποδομές ενέργειας και του συστήματος παροχής (πυλώνες, μετασχηματιστές, αγωγοί πετρελαίου και φυσικού αερίου, αναμεταδότες, γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, αποθήκες καυσίμων, ορυχεία και σιδηρόδρομοι). Φυσικά, τα κίνητρα για εκείνους που αγωνίζονται σε αυτές τις συγκρούσεις είναι πολύ διαφορετικά. Από ρεφορμιστικούς ή οικολογικούς λόγους, σε τοπικές-παραδοσιακές ή θρησκευτικές αξιώσεις, από επαναστατικούς λόγους μέχρι και σε λόγους που απλώς ενισχύουν τα θεμέλια ενός κράτους - ή ενός μελλοντικού κράτους. Δε θέλουμε με τίποτα να παραμελήσουμε την ανάπτυξη, την εμπάθυση και τη διάδοση μιας ριζοσπαστικής κριτικής σε όλες τις πτυχές της εξουσίας αλλά αυτό που θα θέλαμε να τονίσουμε εδώ είναι ότι στο εσωτερικό αυτών των ασύμμετρων συγκρούσεων μπορεί να εξαπλωθεί μια αυτόνομη μέθοδος αγώνα, βασισμένη στην αυτό-οργάνωση και στην άμεση δράση εισάγοντας αναρχικά προτάγματα έτσι στο πεδίο του αγώνα. Πέρα από τις εξεγερτικές δυνατότητες

που θα μπορούσαν να έχουν οι συγκρούσεις γύρω από τα νέα ενεργειακά έργα, αφήνουν ίσως ένα περιθώριο να δούμε μιας ευρύτερη και πιο μαζική εξέγερση ενάντια στις βλαπτικότητες. Ωστόσο είναι σαφές ότι η παραγωγή, η αποθήκευση και η μεταφορά της ενέργειας που η κοινωνία χρειάζεται για την εκμετάλλευση, τον έλεγχο, τον πόλεμο, την υποταγή και την κυριαρχία του κόσμου εξαρτάται πάντοτε από μια σειρά υποδομών διάσπαρτες σε ολόκληρη την επικράτεια του κάθε κράτος, γεγονός που ευνοεί επομένως τη διάχυτη δράση μικρών αυτόνομων ομάδων.

Πάντως, η ιστορία των επαναστατικών συγκρούσεων είναι γεμάτη από ενδεικτικά παραδείγματα σχετικά με τις δυνατότητες για δράσεις ενάντια σε αυτό που κάνει το κράτος και την καπιταλιστική μηχανή να δουλεύει. Αν ρίξουμε μια ματιά στο ιστορικό των σαμποτάζ τα τελευταία χρόνια βλέπουμε ότι ακόμη και στο τώρα στις περιοχές μας δεν λείπουν αγώνες και δράσεις. Να ελευθερωθούμε από την αμηχανία, να κοιτάξουμε αλλού και αλλιώς. Το να πειραματιστούμε με ότι είναι δυνατό και ότι είναι δελεαστικό είναι μερικά από τα μονοπάτια που μπορούμε να εξερευνήσουμε. Κανείς δε μπορεί να προβλέψει τι μπορεί να δημιουργήσει όλο αυτό, όμως ένα πράγμα είναι σίγουρο: αποτελεί μέρος της αναρχικής πρακτικής της ελευθερίας.

Η ψυχή και οι μηχανικοί

Tilt n.2, 3 Απριλίου 2018

“Τα δικά μας τανκ δεν αξίζουν τίποτα αν οι ψυχές που πρέπει να τα καθοδηγήσουν είναι κατασκευασμένες από άργιλο. Γι’ αυτό λέω: η παραγωγή των ψυχών είναι πιο σημαντική από αυτή των τανκ[...]. Ο άνθρωπος μεταμορφώνεται από τη ζωή και πρέπει να τον βοηθήσετε στο μετασχηματισμό της ψυχής του [...] για αυτό θα κάνω πρόποση για εσάς συγγραφείς, για να είστε οι μηχανικοί των ψυχών.”

Ιωσήφ Στάλιν, 26 Οκτωβρίου 1932

Ο γέρος δικτάτορας του σοβιετικού κρατικού καπιταλισμού το γνώριζε καλά. Τα τεχνικά μέσα δεν αξίζουν τίποτα αν οι ψυχές που πρέπει να τα κάνουν να δουλέψουν δεν είναι πεπεισμένοι για την αναγκαιότητα και τη χρησιμότητά τους. Η παραγωγή αυτών των ψυχών είναι πιο σημαντική από εκείνη των ίδιων των τεχνικών μέσων. Ο άνθρωπος μετασχηματίζεται από την πρόοδο και ως εκ τούτου πρέπει να οδηγηθεί στο να αποδεχθεί αυτή την πρόοδο χωρίς να αντισταθεί στην πορεία της για να μεταμορφώσει έτσι την ψυχή του. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η βιομηχανία και το κράτος σήμερα χρειάζονται ειδικούς και δημοσιογράφους επειδή αυτοί είναι οι μηχανικοί των ψυχών σε μια κοινωνία στην οποία (σχεδόν) κανείς δε διαβάζει πλέον μυθιστορήματα και ποιήματα. Είναι αυτοί με τις τεχνικές τους αναλύσεις και την προπαγάνδα τους στα ΜΜΕ που οικοδομούν την ανθρώπινη ψυχή, την πιο κατάλληλη για βιομηχανική ανάπτυξη, αυτή που υπακούει στον λόγο του κράτους και είναι συμβατή με το κέρδος της Οικονομίας. Αυτή η ψυχή που δεν προσπαθεί να αμφισβητήσει μέσω της κριτικής των πραγμάτων, αλλά χαλαρώνει παρασυρόμενη από τη ροή της συναίνεσης. Τα λόγια των μηχανικών της ψυχής εισβάλλουν στον εγκέφαλο, καταλαμβάνουν την μνήμη, διαμορφώνουν ιδέες διότι επαναλαμβάνόμενα μέρα με τη μέρα αυτά τα λόγια μας μεταμορφώνουν, μας διαμορφώνουν, μας καθορίζουν μέχρι να αρχίσουμε και εμείς να μουρμουρίζουμε “χωρίς όλη αυτή την ενέργεια, η ζωή δεν θα μπορούσε να συνεχιστεί” ... “το φυσικό αέριο είναι μια καθαρή και ασφαλής πηγή ή μήπως προτιμάτε την πυρηνική ενέργεια;” ... “πρέπει να γίνουν μεγάλα έργα επειδή υπηρετούν την κοινότητα” ... Επί τη ευκαιρία, πως είναι η ψυχή σας;

Ψάχνοντας την "οικολογία" στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Αυτοδιαχειριζόμενο στέκι άνω κάτω Πατησίων
Καταληψίας τεύχος 4, καλοκαίρι 2020

Πόσο "πράσινες" κι αποτελεσματικές είναι τελικά οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας;

Η κλιματική αλλαγή αποτελεί εδώ και αρκετές δεκαετίες μία πραγματικότητα που γίνεται όλο και πιο ζοφερή. Κάθε χρόνο τεράστιες δασικές εκτάσεις αποφυλώνονται και άλλες τόσες καίγονται, η παγκόσμια θερμοκρασία παρουσιάζει συνεχώς αυξητική τάση, μεγάλος αριθμός ζώων χάνεται λόγω της απώλειας του φυσικού περιβάλλοντος, πληθυσμοί μεταναστεύουν λόγω φυσικών-αφύσικων καταστροφών και αυτές είναι μόνο μερικές από τις συνέπειες της ανθρώπινης παρεμβατικότητας και καπιταλιστικής δραστηριότητας στη φύση. Σε αυτό το πλαίσιο η εκμετάλλευση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) πλασάρεται όλο και περισσότερο ως η μόνη βιώσιμη διέξοδος για την επίλυση του περιβαλλοντικού προβλήματος. Στην πραγματικότητα αυτό που συμβαίνει χρόνια τώρα γύρω από την προώθηση των ΑΠΕ είναι η ακόμη πιο βίαιη καταστροφή του περιβάλλοντος χωρίς ΚΑΝΕΝΑ επαναλαμβάνουμε ΚΑΝΕΝΑ όφελος ούτε για τη φύση ούτε για την ενεργειακή μας ανεξαρτησία από τα ορυκτά-συμβατικά καύσιμα, ενώ οι εκπομπές του διοξειδίου του άνθρακα συνεχίζουν να αυξάνονται.

Μία παγκόσμια ανησυχία για την ανθρώπινη καταστροφή στον πλανήτη είχε ξεκινήσει από το 1950, και εντάθηκε τις επόμενες δεκαετίες με τη δημιουργία διάφορων ριζοσπαστικών περιβαλλοντικών κινημάτων ανά τον κόσμο. Άνοιξε έτσι ένας κύκλος συζητήσεων ανάμεσα στην παγκόσμια πολιτική-οικονομική ελίτ σχετικά με τη διαχείριση του περιβαλλοντικού ζητήματος, καταλήγοντας στο πρωτόκολλο του Κιότο για μείωση των εκπομπών του θερμοκηπίου μέσω της προώθησης "πράσινων" τεχνολογιών. Ήταν εκείνα τα χρόνια που αναπτύχθηκε η "πράσινη" οικολογία ως συστημική ενσωμάτωση της ριζοσπαστικής οικολογίας. Στα χρόνια που ακολούθησαν οι "πράσινες" επενδύσεις γνωρίζουν ραγδαία αύξηση μέχρι και σήμερα. Οι Κίνα, ΗΠΑ, Γερμανία και Ινδία είναι κυρίαρχες στον τομέα. Το παράξενο εδώ (όχι για μας αλλά για τους υποστηρικτές των "πράσινων" επενδύσεων) είναι, πως οι ίδιες χώρες είναι αυτές που εκπέμπουν τους περισσότερους ρύπους στον κόσμο. Θα περίμενε κανείς η ραγδαία αύξηση εγκατάστασης τεχνολογιών ΑΠΕ να είχε κάποιο περιβαλλοντικό αντίκτυπο. Αντιθέτως οι εκπομπές CO₂ από το 1990 μέχρι σήμερα αυξάνονται συνεχώς.

Το ψέμα των ανανεώσιμων υλικών

Ανήταν αναφερθούμε σε όλες τις αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον που έχει η διείσδυση των ΑΠΕ στο δίκτυο ενέργειας θα χρειαζόμασταν ένα δάσος χαρτί, οπότε για λόγους περιβαλλοντικής ευαισθησίας και συνείδησης θα περιοριστούμε στα πιο βασικά επιχειρήματα και παραδείγματα. Στο αρχικό στάδιο κατασκευής των τεχνολογιών ΑΠΕ, να αναφέρουμε ότι τα υλικά που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή ανεμογεννητριών (Α/Γ) ή φωτοβολταϊκών πάνελ (Φ/Β), προέρχονται αποκλειστικά από εξορύξεις. Για την κατασκευή λοιπόν αυτών των τεχνολογιών τοπικά εργοτάξια στήνονται, πλαγιές βουνών ανατινάζονται και το έδαφος σκάβεται για την εξόρυξη των υλικών. Η μετέπειτα επεξεργασία των υλικών αυτών πραγματοποιείται σε κατάλληλες βιομηχανικές μονάδες για τις οποίες, αφήστε μας να αμφιβάλουμε για την καθαρότητα της ενέργειας που χρησιμοποιούν. Εν τέλει μεγάλα ποσά ενέργειας καταναλώνονται για το σκοπό αυτό εκπέμποντας αρκετούς ρύπους στην ατμόσφαιρα και προκαλώντας αρκετή ζημιά στο γύρω περιβάλλον.

Αναφερόμενοι στα Φ/Β να αναφέρουμε ότι απαιτείται η ερημοποίηση τεράστιων εκτάσεων για την τοποθέτηση των πάνελς. Σε δυσμενέστερες καταστάσεις τώρα, όσον αφορά την εγκατάσταση Α/Γ που γίνεται συνήθως σε δύσβατες περιοχές (το θύμα στην Ελλάδα είναι τα βουνά ηπειρωτικής και νησιωτικής χώρας), θα πρέπει ένα νέο οδικό δίκτυο 100αδων χλμ να κατασκευαστεί για τη μεταφορά των υλικών κατασκευής τους όπως οι πυλώνες, πτερύγια, κτλ., τα οποία φτάνουν τα μερικά δεκάδες μέτρα. Δεύτερον, για μία Α/Γ (μία Α/Γ μεσαίου μεγέθους φτάνει περίπου τα 100μ.) τα θεμέλια που πρέπει να σκαφτούν στο έδαφος για τη στερέωσή της μπορεί να φτάνουν τα 15μ. Ας αναλογιστούμε λίγο την καταστροφή που δύναται να προκαλέσει στο βουνό ένα αιολικό πάρκο πχ. των 100 Α/Γ και σε αυτό να προσθέσουμε την ζημιά που προκαλείται στην τοπική πανίδα της εκάστοτε εγκατάστασης. Να αναφέρουμε επίσης ότι και για τα Φ/Β πάρκα και για τα αιολικά εκατοντάδες, ενδεχομένως και χιλιάδες χλμ. γραμμών μεταφοράς πρέπει να στηθούν για τη μεταφορά της ηλεκτρικής ενέργειας στα απομακρυσμένα σημεία κατανάλωσής της. Αφού παρέλθει ο πολύ μικρός χρόνος ζωής των τεχνολογιών αυτών (20 χρόνια) οι Α/Γ τα αφήνονται σκουριασμένες λόγω του υψηλότερου κόστους απεγκατάστασης. Όσον αφορά τα Φ/Β εκτός των ερημοποιημένων τοπίων που αφήνουν πίσω τους αφού και αν αποξηλωθούν, η εναπόθεση μη ανακυκλώσιμων και αρκετά βλαβερών και ρυπογόνων απορριμμάτων αποτελεί γεγονός που και η ίδια η Παγκόσμια Αρχή Ανανεώσιμης Ενέργειας διατυπώνει στις εκθέσεις της.

Το ψέμα της ενεργειακής αυτάρκειας

Ένα ακόμη αρνητικό των ΑΠΕ που αποκρύπτεται σκόπιμα είναι ότι η ηλιακή και η αιολική ενέργεια για τους επενδυτές αποτελούν αναξιοπίστες αποδοτικά πηγές. Ο ήλιος και ο άνεμος αποτελούν 2 αστάθμητους παράγοντες,

καθώς δεν μπορούν προβλεφθούν με απόλυτη ακρίβεια και δεν παρέχονται συνεχώς. Συνεπώς μόνο όταν έχει ήλιο ή φυσάει τα Φ/Β και οι Α/Γ τίθενται σε λειτουργία. Το αποτέλεσμα αυτού είναι οι εν λόγω ΑΠΕ να λειτουργούν με αρκετές και μεγάλες πτώσεις τάσεως, και όπου το δίκτυο ενέργειας βασίζεται σε μεγάλο ποσοστό σε αυτές τις πηγές, αυξάνεται η πιθανότητα black-outs. Ο κύκλος λειτουργίας του καπιταλισμού δεν θα επέτρεπε κάτι τέτοιο, όταν η ζήτηση ενέργειας συνεχώς αυξάνεται. Η ζημιά που θα προκαλούσε στις βιομηχανικές εγκαταστάσεις (αλλά και στις λοιπές επιχειρήσεις μέχρι και τις οικίες) θα είχε άμεσο αντίκτυπο όχι μόνο στις τσέπες των αφεντικών και γενικά στην οικονομική οργάνωση του συστήματος. Στην Ελλάδα και ειδικότερα στα νησιά όπου πολιτικοί, δημοσιογράφοι και επενδυτές δείχνουν ιδιαίτερο μένος για την προώθηση των ΑΠΕ, οι ριπές του ανέμου που επικρατούν είναι συνεχόμενες ειδικά τον Αύγουστο, που η ζήτηση φορτίου κινείται στα μέγιστα λόγω της αυξημένης τουριστικής κίνησης. Πολύ αμφιβάλλουμε ότι οι εκπρόσωποι της τουριστικής οικονομίας (ξενοδόχοι, μαγαζάτορες κτλπ.) θα εμπιστευόνταν την παροχή ενέργειας των επιχειρήσεών τους σε τόσο αναξιόπιστες πηγές.

Οι εν λόγω μορφές ενέργειας έχουν πολύ μικρή απόδοση. Οι ΑΠΕ στις οποίες αναφερόμαστε έχουν βαθμό απόδοσης ο οποίος δεν ξεπερνάει το 30%. Αν δηλ. εγκαταστήσουμε μία Α/Γ των 2MW η παραγόμενη ισχύς θα είναι $P = 2 \times 30\% = 0,6 \text{ MW}$. Έτσι, το φορτίο βάσης παρέχεται ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ από ΘΗΣ ή ΑΗΣ που λειτουργούν με συμβατικά-ορυκτά καύσιμα, λόγω της μεγάλης διαφοράς στην απόδοση των σταθμών αυτών (μέχρι 90%).

Δεν υπάρχει τρόπος αποθήκευσης της παραγόμενης ενέργειας οπότε αυτή πρέπει να καταναλώνεται απευθείας. Περιπτώσεις χωρών με μεγάλη παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ, εξάγουν την πλεονάζουσα αυτή ενέργεια σε περιοχές όπου υπάρχει αυξανόμενη ζήτηση τη δεδομένη χρονική στιγμή. Ως εκ τούτου αυτές οι χώρες δεν καταναλώνουν την παραγόμενη αυτή ενέργεια. Η Γερμανία π.χ. η οποία παράγει περίπου 21,9% αιολική και 7,7% ηλιακή, καταναλώνει 3,5% και 1,6% αντίστοιχα. Η Δανία εξάγει το 70% της παραγόμενης αιολικής στις γειτονικές της χώρες και αντ' αυτού ενδοχώρια καταναλώνεται ηλ. ενέργεια συμβατικών καυσίμων. Συμπέρασμα: οι καπιταλιστές δεν μπορούν να έχουν την επιπλέον ενέργεια από ΑΠΕ τη στιγμή που τη χρειάζονται.

Σε ενεργειακά reports μεγάλων εταιρειών μπορεί να διαπιστώσει κανείς ότι οι ίδιοι οι διαχειριστές της ανανεώσιμης ενέργειας καταρρίπτουν τα ίδια τους τα επιχειρήματα καθώς αναφέρουν σε ψιλά γράμματα τις παραπάνω αλήθειες σχετικά με το ζήτημα ενώ διατείνονται να αραδιάζουν βαρύγδοπες μπουρδες περί περιβαλλοντικής ευαισθησίας. Θυμίζουμε τις εταιρείες τοιγάρων που μας πουλάνε θάνατο και γράφουν χαμηλά στα πακέτο πόσο βλαβερό είναι.

Μία ακόμη απάτη που προωθείται ως μέτρο για την κλιματική αλλαγή και τη μείωση των εκπομπών του θερμοκηπίου είναι η απόσυρση των λιγνιτικών

μονάδων και η παράλληλη παραχώρηση χώρου στην ανάπτυξη των ΑΠΕ. Ένα μέτρο που το προωθεί τον τελευταίο καιρό με υπερβάλλοντα ζήλο η κυβέρνηση και οι δημοσιογράφοι της. Το μοτίβο της απολιγνιτοποίησης όπου έχει εφαρμοστεί μέχρι στιγμής στον αναπτυσσόμενο κόσμο εμπεριέχει μεν την απόσυρση των λιγνιτικών σταθμών κατά ένα ποσοστό, αλλά εμπεριέχει και την παράλληλη εγκατάσταση σταθμών αυξημένης ισχύος φυσικού αερίου. Η Δανία, οι ΗΠΑ και η Γερμανία αποτελούν τρία πολύ καλά παραδείγματα του μοντέλου αυτού, οι οποίες κλείνοντας μονάδες λιγνίτη αύξησαν κατά μεγάλο ποσοστό την παραγωγή και την κατανάλωση φυσικού αερίου. Στο ίδιο “πράσινο” πλαίσιο για μείωση των εκπομπών κινείται και η προώθηση ηλεκτρικών αυτοκινήτων. Πράγματι, τα ηλεκτρικά οχήματα ρύπους δεν παράγουν, αλλά δε μας λένε από τι πηγές προέρχεται η ενέργεια για να φορτίζονται οι μπαταρίες τους, ούτε τους σκοτεινούς τρόπους που εξορύσσονται από την Αφρική, τα σπάνια στοιχεία που περιέχουν αυτές. Θα μπορούσε κάποιος να πει ότι η νέα αυτή τεχνολογία θα συνεισέφερε στη μείωση των εκπομπών. Για τη φόρτιση των ηλεκτρικών οχημάτων χρησιμοποιείται ενέργεια από ορυκτά-συμβατικά καύσιμα. Θα βασιζόταν άραγε η βιομηχανίες ηλεκτρικών οχημάτων στη φόρτιση των προϊόντων τους από μη σταθερά παρεχόμενες πηγές;

Γιάννης πίνει, Γιάννης κερνάει...

Παγκόσμια μερικοί από τους οικονομικούς υποστηρικτές της “πράσινης” ανάπτυξης και των “οικολογικών” επενδύσεων είναι η Παγκόσμια Τράπεζα, η Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης, διάφορα προγράμματα ανάπτυξης του ΟΗΕ, και μετέπειτα στην ανάπτυξη των “πράσινων” επενδύσεων η Goldman Sachs η Lehman Brothers ο όμιλος Bloomberg και άλλοι μεγάλοι όμιλοι διαχείρισης ενέργειας ορυκτών καυσίμων. Βλέπουμε λοιπόν ότι οι Τραπεζίτες και οι τύποι που εκμεταλλεύονται τα ορυκτά καύσιμα καίγονται να σώσουν το περιβάλλον με “πράσινες” τεχνολογίες, και ο γάιδαρος πετάει. Και στη χώρα μας πάντως οι ίδιοι που καταστρέφουν το περιβάλλον όλα τα χρόνια με τη συγκάλυψη των κυβερνήσεων είναι οι ίδιοι που εμπλέκονται με τις πράσινες επενδύσεις. Διαχρονικά οι εμπλεκόμενοι στη χώρα μας με τις ΑΠΕ είναι μεγάλοι όμιλοι όπως τα ΕΛΠΕ, η ΤΕΡΝΑ, η ΙΝΤΡΑΚΑΤ, η Μυτιλιναίος, ο όμιλος Κοπελούζου κ.α.. Να σημειώσουμε ότι η ΕΕ επιδοτεί τις πράσινες επενδύσεις μέχρι 40%. Επίσης, η παραγωγή ρεύματος από πράσινες τεχνολογίες είναι αρκετά ακριβότερη από αυτή των συμβατικών καυσίμων, και το τελικό κόστος αυτής μετακυλύεται στους κατοίκους στην περιοχή της εγκατάστασης, ούτε καν αναγκαστικά από τους πραγματικούς καταναλωτές. Επιπλέον οι πελάτες της ΔΕΗ πληρώνουμε ένα φόρο για τις ΑΠΕ, με τον κάθε λογαριασμό που μας έρχεται. Δώρο λοιπόν στο κεφάλαιο το 40% της εγκατάστασης και το βάρος από τα επιπλέον κόστη για την παραγωγή ενέργειας πληρώνονται από το κοινωνικό σύνολο.

Η πράσινη ανάπτυξη δεν μας παραμυθιάζει...

Δεν πάει πολύς καιρός που εν μέσω πανδημίας το κράτος πέρασε το νέο “περιβαλλοντικό” νομοσχέδιο. Μιλώντας για “καλύτερη διαχείριση” του φυσικού τοπίου επιτρέπει πλέον με τη βούλα του νόμου την καταστροφή/λεηλασία/εκμετάλλευση ευαίσθητων περιοχών στο βωμό του κέρδους και της ανάπτυξης. Καταργεί στην ουσία την προστασία των περιοχών Natura 2000. Προωθεί την αλόγιστη επέκταση των βιομηχανικών ΑΠΕ, και κυρίως των αιολικών. Απλοποιεί τις διαδικασίες διαχείρισης στερεών αποβλήτων και δε λαμβάνει μέτρα κατά της υποβάθμισης των ρεμάτων από την ανεξέλεγκτη διάθεση αστικών και βιομηχανικών λυμάτων μέσα σε αυτά.

Πατώντας πάνω στη ρητορική της “πράσινης ανάπτυξης” λύνει τα χέρια στους γνωστούς αγνώστους dealer ενέργειας για περαιτέρω εκμετάλλευση της φύσης. Γη και ύδωρ στους εκπροσώπους “υγιούς επιχειρηματικότητας” για ακόμη μια φορά. Το κεφάλαιο και οι υποστηρικτές του θέλουν να μετατρέψουν τα βουνά σε τεράστιες βιομηχανικές ζώνες, τις απομονωμένες παραλίες σε τουριστικά θέρετρα, να γεμίσουν τα ποτάμια και τα ρέματα με δηλητήριο και να μετατρέψουν σε σκουπιδότοπους περιβαλλοντικά προστατευμένες περιοχές. Και για τη διασφάλιση αυτών των συμφερόντων το έχουμε δει επανηλλειμένα το έργο. Όπου οι κάτοικοι αντιστέκονται στις επενδύσεις είτε αφορούν εγκαταστάσεις ΑΠΕ είτε εξορυκτικές δραστηριότητες η συνταγή του κράτους είναι μία και φέρει το όνομα της καταστολής. Στη Τήνο και στην Ήπειρο πρόσφατα, στα Άγραφα πέρυσι, στη Χαλκιδική παλιότερα οι κάτοικοι ήρθαν αντιμέτωποι με τους ΜΑΤ-ατζήδες. Τα χρόνια σκυλιά των αφεντικών καλούνται κάθε φορά να διαφυλάξουν τα συμφέροντα του κεφαλαίου

Η λέξη πάρκα που χρησιμοποιείται για να προσδιορίσει τις Φ/Β και τις Α/Γ είναι αρκετά κολακευτική και παραπλανητική σε σχέση με αυτό που αντιπροσωπεύουν. Αλήθεια πόσο ecofriendly αποτελούν οι εγκαταστάσεις ΑΠΕ όταν δεκάδες στρέμματα του εδάφους ερημώνονται και σκάβονται; Τι το περιβαλλοντικό ενέχει το κατεστραμμένο φυσικό τοπίο στις περιοχές εγκατάστασης; Πόσο φιλική είναι στο περιβάλλον η πράσινη ανάπτυξη όταν καταστρέφει τα γύρω οικοσυστήματα σπρώχνοντας στο θάνατο ή στην καλύτερη τη μετανάστευση την πανίδα του χώρου εγκατάστασης;

Η λέξη “πράσινη” είναι η κατάλληλη για να κρύψει όλη τη βρωμιά που κρύβεται από πίσω της. Η λέξη “ανάπτυξη” μόνο ουδέτερη δεν μπορεί να είναι όταν στο όνομά της ολόκληρες χώρες ισοπεδώνονται ως αποτέλεσμα των πολιτικών για την πλήρη διαχείριση της φύσης. Η πράσινη ανάπτυξη είναι κομμάτι του βιομηχανικού πολιτισμού. Δεν αποτελεί ριζοσπαστική ή εναλλακτική λύση στον τομέα της ενέργειας αλλά προέκτασή της. Πρέπει να καταλάβουμε ότι η “πράσινη” ανάπτυξη δεν είναι τίποτα περισσότερο από ένα ακόμη πεδίο κερδοφορίας των αφεντικών. Ο πλανήτης παράλληλα μας κρούει

πολλές φορές και συνεχόμενα τον κώδωνα του κινδύνου. Στο σημείο αυτό της ιστορίας πρέπει να καταλάβουμε πόσο κοντά είναι το τέλος όχι μόνο για το είδος μας αλλά για κάθε μορφή ζωής στον πλανήτη. Πρέπει να οργανωθούμε όσο πιο δυναμικά ενάντια στο σύστημα ισοπέδωσης του περιβάλλοντος. Να αποδομήσουμε στο λόγο και στην πράξη την κυρίαρχη ρητορική. Να σαμποτάρουμε και να εμποδίσουμε τα σχέδια των μεγαλοεπιχειρηματιών. Να μην επιτρέψουμε την περαιτέρω καταστροφή της φύσης. Να αντιδράσουμε συλλογικά στο παρόν που μας επιβάλλουν για ένα καλύτερο μέλλον. Για ένα κόσμο υγιή για μία φύση πραγματικά πράσινη για έναν κόσμο που η ζωή και όχι το κέρδος έχει μεγαλύτερη αξία, για έναν κόσμο χωρίς καπιταλισμό και εκμετάλλευση, για έναν κόσμο ελεύθερο.

...τη φύση καταστρέφει και τα βουνά ρημάζει.

εκδόσεις Σαλιμπάμπιος βιβλιοθήκη
Αυτοδιαχειριζόμενο στέκι άνω κάτω Πατησίων
Κατάληψη Νάξου 75 & Κρασσά

